

ಸೊಹ್ರಾಬ್ ಮತ್ತು ರುಸ್ತುಂ

ಕ. ನರಸಿಂಹಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಕಾವ್ಯಾಲಯ :: ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಮೈಸೂರು

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200876

UNIVERSAL
LIBRARY

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ : ೧೯೩೨
ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ : ೧೯೫೫

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಕಾದಿರಿಸಿದೆ

Reprinted 1969

ಬೆಲೆ : ೧೨ ಅಣೆಗಳು

ಮುದ್ರಕರು

ಜಿ. ಎಚ್. ರಾಮರಾವ್, ಬಿ. ಎಸ್.ಸಿ.,
ಮೈಸೂರು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು.
ಮೈಸೂರು

ನಿವೇದನ

ತಾಯೆ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯೆ, ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ಬರುವ
ಕುಸುಮರಾಶಿಗಳೊಳಗೆ ಈ ಸುಮವನುಂ ಬೆರಸು.
ರೂಪದೊಳು ಗಂಧದೊಳು ಮಿಗಿಲೆನಿಸ ಹೂವುಗಳ
ನಡುವೆ ಚಿರಕಾಲವಿದು ನಿನ್ನೆದೆಯ ಮೇಲಿರಲಿ.
ಜಾಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸುರಗಿ ಸಂಪಗೆಯ ನಡುನಡುವೆ
ಕಾಡು ಹೂಗಳನಿವನು ಕೋಡು ನೀ ಸರಮಾಡು.
ಮಮತೆಯಿಂದರ್ಚಿಸಲು ಫನತೆಗೊಂಡಿಹ ನೀನು
ಎಂದೆಂದು ಬಿಡಲಾರೆ. ಬಿಡಬೇಡ, ಬಿಡಬೇಡ,
ಬಿಡಲು ಬೇಡ.

ಅರಿಕೆ

ಭರತಭೂಮಿಗೆ, ಕನ್ನಡನಾಡಿಗೆ “ರುಸ್ತುಂ”ನ ಹೆಸರು ಹೊಸದಲ್ಲ. ಮೊಸೆ ತಿರುಗುವಾಗ “ರುಸ್ತುಂ” ಎಂದುಕೊಂಡರೆ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆದರುತ್ತವೆ; ಕೈಗಳು ಅದಿರುತ್ತವೆ. ವೀರಾಸನವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಭುಜಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವಾಗ “ರು-ಸ್ತುಂ” ಎಂದುಕೊಂಡರೆ ಅದೊಂದು ಬಗೆಯ ಸಾಹಸವು ಉಕ್ಕೇರುತ್ತದೆ. ಆ ಹುರುಪಿನ ಮುಂದೆ ಹುರುಪಿಲ್ಲ. ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳ ಸಾಹಸದ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ‘ರು-ಸ್ತುಂ’

ರುಸ್ತುಂ ಇರಾನಿನ (ಪಾರ್ಸಿಪ್ತಾನ್) ಪ್ರಖ್ಯಾತವೀರನೂ, ಷೈಸ್ತಾನದ ಪ್ರಭುವೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಇವನು ನಿಂತಲ್ಲಿ ವರಸಕ್ಷಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಜಯವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಅಸಮ ವೀರನಿಗೆ ಅವನ ಜೀವನದ ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವೇ ಎಂದೆಂದೂ ಮರುಗಬೇಕಾಗಿರುವಂತಹ ಒಂದು ದುರ್ಘಟನೆ ಒದಗಿ ಬಂತು; ಆಗ ಮಗನೆಂಬ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತವೀರನಾದ ಸೊಕ್ರಾಬ್ ಎಂಬ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನೆ ತಾನು ಕೊಂದುಹಾಕಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಕೇವಲ ಕರುಣಾಜನಕವಾದ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕೆಲವು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುತ್ತೇನೆ.

ರುಸ್ತುಮನ ಜೀವ ಜೀವಾಳವೂ, ಸೊಕ್ರಾಬನ ಕೌರ್ಯ ಸಾಹಸಗಳೂ, ತಾಹಮಿನಿಯ ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ತಾಂತ್ರಿಕವೂ ಕಂದು ಕುಂದಿಲ್ಲದಂತ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾರ್ಥಕ.

ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ,
ತಾ. 23-12-32

ಕ. ನರಸಿಂಹಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣದ ಮುನ್ನುಡಿ

ಅಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಆಣೆ ಮುತ್ತಿನಂತಿರುವ ಮ್ಯಾಥ್ಯು ಆರ್ನಾಲ್ಡರ 'ಸೊಪ್ರಾಬ್ ರುಸ್ತುಂ' ಕವನದ ಪ್ರೇರಣೆ ಈ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಅದರ ಅನೇಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಡೆದಿದ್ದ ರೂ ಇದು ಭಾಷಾಂತರವಲ್ಲ. 'ಷಾನಾಮ' ದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಥೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಬಹು ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದು ಗಣನೆಗೆ ಬರುವಂಥದಲ್ಲ.

ಕಾಲು ಶತಮಾನದ ನೊದಲು, ಕನ್ನಡದ ಭಾವಗೀತೆಗಳ ಆವಿರ್ಭವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಇದು ರಚಿತವಾಗಿ ೧೯೩೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮತಃ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಆಗ ಮದ್ರಾಸ್ 'ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಲಿಟರೇಚರ್ ಸಂಘ'ದವರಿಂದ ಬಹುಮಾನ ದೊರೆಯಿತು. ಬೊಂಬಾಯಿ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಭಂಡಾರ ಗಳಿಗೂ, ಇದರ ಭಾಗವು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಕ್ಕೂ, ಅಂಗೀಕೃತವಾಗಿ ಗೌರವಿಸಲ್ಪ ಟ್ವಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೊದಿ ದಾಗ ಪ್ರತಿಸಲನೂ ನಿವ್ಯಾಧಿಗಳನ್ನು ಭಾವವರವಶರಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ಕರಡು ದನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಎಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.

ಇದರ ಪ್ರತಿಗಳು ಬಹು ಹಿಂದೆಯೇ ಮುಗಿದಿವೆ.

ಕುಮಾರ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಾಲಕರ ಭಾವಾನುಭಾವಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜಕ ವಾಗಿ ಅವರ ಶೌರ್ಯನಾಹಸಗಳನ್ನು ಉದ್ದೀಪನಗೊಳಿಸಲು ಇದರ ಸಠನ ಸಾಠನ ನೆರವಾಗುವುದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ ಹೊರಬಿದ್ದಿದೆ.

ಕರ್ಣಾಟಕದ ಸುವ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಕಾಶಕರಾದ ಮಿತ್ರ ಪ್ರೀ ಕೂಡಲಿ ಚಿದಂಬರಂ ಅವರು ಈ ಸಲದ ಪ್ರಕಟನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಭಿವಂದನೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ಸವದಿನ, 1955 |
ಮೈಸೂರು

ಇಂತು
ಕ. ನರಸಿಂಹಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಸೋಹ್ರಾಬ್ ಮತ್ತು ರುಸ್ತುಂ

ನೊಹ್ರಾಬ್ ಮತ್ತು ರುಸ್ತುಂ

ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚ್ಛೇದ

೧

ಒಂದು ದಿನ ರುಸ್ತುಮನು ರಾಕುಷನನೇರುತ್ತ
ಬೇಟಿಯಾಡಲು ಹೊರಟು ಕಾಡುಗಳನಲಿದಲಿದು
ನಾಡ ಎತ್ತೆಯ ದಾಟಿ ದೂರದೇಶವ ಸೇರಿ
ನೆಗೆನೆಗೆದು ಓಡುತ್ತ ಬಳಲಿಯುಬ್ಬಸಬಿಡುವ
ಕುದುರೆಯಿಂ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಮೈದಡವಿ ಮೆಲುಕಿಟ್ಟು
ಆಡುಗನೊಟವ ತಾನು ಮುಗಿಸಿದನು. ಮೈಮರೆದು
ಮಲಗಿದನು ಮರದ ಕೆಳಗೆ.

ವೀರನಿನನಾದರ್ಶವೀರನಯ್ — ರುಸ್ತುಮೆನೆ
ಹಾರಿಬಿದ್ದೋಡುವರು ಕದಿಯ ಬಂದಿರುವವರು.
ದೂರಕ್ಕೆ ನಾರುವುವು ಕ್ರೂರಕೃತ್ಯಗಳೆಲ್ಲ.
ಬಾರವೈ ಹತ್ತಿರಕೆ ಹಿಂಸೆಯನ್ಯಾಯಗಳು.
ಯಾರಿವನ ವರ್ಣಿವರು ? ಈ ಹೆಸರ ಹೇಳುವುದೆ
ರಕ್ಷೆಯಾಗದಿ ತಾಗ.

ಅಂದು ತಾ ತುರಗವದು ಗರಿಕೆಯನು ಕಡಿಯುವುದು.
ಸುತ್ತಿನಲಿ ಮೇಯುವುದು ; ಮತ್ತೆ ನಿಂದೀಕ್ಷಿಪುದು.
ಹೊಳ್ಳೆಗಳನರಳಿಸುತ, ತುಟಿಗಳನು ನಡುಗಿಸುತ,
ಒಮ್ಮೆ ಹೂಂಕರಿಸುತ್ತ, ಮಲಗಿಹನ ಪರಿಕಿಪುದು ;
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಾಗುವುದು, ಹೀಗೆ ಮುಂದೈದಿದುದು
ಹಸುರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಲಿ.

ಅಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿಹ ಕೆಲವು ಜನ ತಾರ್ತರರು
 ಸಲ್ಲಲಿತ ಲಕ್ಷಣದ ವಾಜಿಯನು ನೋಡಿದರು.

ಹತ್ತಿ ರದೊಳಿನ್ನಾರು ಕಾಣದಿರೆ, ಹಿಡಿದೆಳೆದು
 ಸೆಳೆದೊಯ್ದ ರಾಗಳೆದು ಘಡುಘಡಿಸಿ ಹೂಂಕರಿಸಿ

೨೦

ಕೆರಳುತ್ತ, ಕಿರಚುತ್ತ, ತಡೆತಡೆದು ನೋಡುತ್ತ
 ಹೋಯ್ತವರ ಹಿಂದೆಡೆಯೊಳು.

ಎದ್ದು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ತುರಗಮಂ ಕಾಣವೆಯೆ,
 ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕೂಗುತ್ತ, ಹೊದರುಗಳ ಹುಡುಕುತ್ತ,
 ದನಿಯಾಗಲಾಲಿಸುತ, ದಿಕ್ಕುಗಳ ನೋಡುತ್ತ
 ಸಾರಿ ಬೇಗನೆ ನಡೆದು, ಹತ್ತಿರಿಹ ಪಟ್ಟಣಕೆ
 ರುಸ್ತುಮನು ಬರುತಿರ್ದನು.

ಆ ಪುರದ ಪ್ರಭುವಿದನು ದೂರದಿಂದಲೆ ತಿಳಿದು,
 ಕುದುರೆಯನು ತಂದವರ ನಂದಿಸುತ ತಾ ಹೊರಟ್ಟು,
 ಊರೊಳಗೆ ಬರುತಿಹನ ಮನ್ನಣೆಯೊಳಿದಿಗೊಂಡು,
 ಕೋಪವನು ತಿಳುಹುತ್ತ “ತಪ್ಪಿಹೋದುದು ಜನವು.
 ತುರಗಮಂ ತರಿಸುವೆನು. ಖಾತಿಗೊಳ್ಳದೆಯೆನ್ನ
 ಅರಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕು. ಇರಬೇಕು.” ಎಂದೆನಲು
 ಆಗಲೆನ್ನುತಲೊಪ್ಪಿ ಪ್ರಭುವಿನಾದರದಲ್ಲಿ
 ವೀರನಿರುತಿರ್ದನಾಗ.

೨೦

ಷಡುರಸಾನ್ನವ ಸವಿದು, ಮಧುವ ಮಿತಿಯಿಂ ಕುಡಿದು,
 ಹಾಡುಗಳ ಕೇಳುತ್ತ, ನರ್ತನವ ನೋಡುತ್ತ,
 ಪುರಜನರ ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಪರಿಜನರನಾದರಿಸಿ,
 ನೈಭವದೊಳಿರುವಲ್ಲಿ, ಮೂಡಲಿನ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ
 ರುಸ್ತುಮನ ಶಾಂತತೆಯ ಬಿತ್ತರಿವುದೆಂಬಂತೆ,
 ಶೀತಕರನುದಿಸಿದನು. ಕಿರಣಗಳ ಹರಹಿದನು.
 ಹಾಲಹೊಯ್ದಂತೆಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳು ಬೆಳಗಿದುವು.
 ಭುವನ ಮೋಹಕಮಾದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಿಂತಿರಲು,

೪೦

ಮೇಲಿನಿಂದುದುರುತಿಹ ಹನಿಗಳಿಗೆ ಹೂವುಗಳ
 ಸೌರಭವ ಸೇರಿಸುತ್ತ, ಅದನು ತಾನೆರಚುತ್ತ,
 ಉಪವನದ ಲತೆಗಳನು ಬಾಗಿಪುತ್ತ, ಬಳುಕಿಸುತ್ತ,
 ಮರದೆಲೆಯ ನಡುನಡುವೆ ಸರಸ ವಚನವನಾಡಿ,
 ಬಿದಿರುಮೆಳೆ ಮೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಲ ಹಾಡನು ಹಾಡಿ,
 ಎಡೆಯೆಡೆಯ ಬಿಡಬಿಡದೆ, ಮಾರುತನು ಸುಳಿದಾಡಿ,
 ಬಳಲಿದ್ದ ರುಸ್ತುಮಗೆ ನಿನ್ನೆ ಬಂದಂತಾಯ್ತು.
 ಕೂಡಿದ್ದ ಜನನೆಲ್ಲವಿದತಿಳಿದು ಬಯಲಾಯ್ತು,
 ಮಲಗಿದನು ಧೀರನಾ ತಾಣದಲ್ಲಿ.

ಅರಮನೆಯ ಕೈದೋಟದಾಡುವೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ,
 ಇರಿಸಿದ್ದ ಮಂಚದಲಿ, ತಳಿರುಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ,

೫೦

ಜಗವನೆಲ್ಲವ ಮರೆತು, ಮಲಗಿಹನ ತಾ ಕುರಿತು,
 ದೇವಿಯೊಬ್ಬಳು ಬಂದು, ಮಾತನಾಡಿಸಳಿಂದು
 “ಹೇ ವೀರ! ರಣಧೀರ! ಬಹುಶೂರ” ಎಂದು!

ಕೇಳಿಬಲ್ಲಿನು ನಿನ್ನ. ನೋಡಿಕಾಣೆನು ವೀರ!
 ಏಕೆ ಕಂಡೆನೊ ನಾನು? ಏಕೆ ಬಂದೆನೊ ಇಲ್ಲಿ?
 ಇಷ್ಟುಕೆಚ್ಚಿನ ತಲೆಯು! ಇಷ್ಟು ಚಿಲ್ಲಿನ ಮುಖವು!
 ಧೃಷ್ಟವಾಗಿಹ ರೂಪು! ಪುಷ್ಟವಾಗಿಹ ಮೆಯ್ಯಿ!
 ಹೇಳಿದಳು ಒಳಗೊಳಗೆ. ಹೇಳಲಾರಳು ಹೊರಗೆ:
 “ಹೇವೀರ, ರಣಧೀರ, ಬಹುಶೂರ!” ಎಂದು.

ಹೋಗಲಾರನು ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟು, ಎಲೆ ಮನದನ್ನ.

೬೦

ನಿನ್ನ ಸೇವನ ಯೋಗ್ಯಭಾಗ್ಯವಿರುವುದೆಯೆನಗೆ?
 ನಿನ್ನ ಮೆಲ್ಲುಡಿಯಲ್ಲಿ ನಲ್ಲ, ಮಧುವಿದೆಯೇನು?
 ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಕಾಂತಿಯೊಳಗೆ ಇರುವುದೆ ಶಾಂತಿ?
 ಹೇಳಿದಳು ಒಳಗೊಳಗೆ. ಹೇಳಲಾರಳು ಹೊರಗೆ:
 “ಹೇವೀರ! ರಣಧೀರ! ಬಹುಶೂರ!” ಎಂದು.

ಕಾಮಿನಿಯ ಕಡೆಗಣ ಕಡುಕಾಂತಿ ಕಾಂತನನು
 ಕಣ್ಣಿಡಿಸಿತೆಂದೆನಲು, ರುಸ್ತುಮನು ಎಚ್ಚತ್ತು,
 ಕಾರೋಡ ಕುಡಿಮಿಂಚು ಚಂದ್ರ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳುಗ-
 ಳೊಂದಾಗಿ ನಿಂದಂತೆ ನಿಂದಿರುವ ತರಳೆಯನು
 ನೋಡಿ, ನೀಡುಂ ನೋಡಿ, ಮುಗ್ಧ ನೀನಾರನ್ನಲು-

೭೦

“ಕ್ಷಮಿಸು ಕ್ಷಮಿಸೆಲೆ ಶೂರ, ನಿದ್ರಿಸೈ, ಹೊರಡುವೆನು.
 ರಾಜಸುತೆ ತಾಹಮಿನೆ ನಾ ಹೊರಟೆ ಹೊರಡುವೆನು.”

“ಆತುರವಿದೇನೆಲೆ? ಬಂದುದೇತಕೆ ರಮಣಿ?”

“ರುಸ್ತುಮನ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣಲಾನ್ವೈತಂದೆ.”

“ವೀರನಿನ ಸುಂದರನೆ? ಕ್ರೂರಿಯಲ್ಲವೆ? ಕಾಂತೆ!”

“ವೀರತೆಗೆ, ಸುಭಗತೆಗೆ, ಸೌಮ್ಯತೆಗೆ, ಮನೆಯಿವನು.”

“ವೀರನಿನನಾದರೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸೋತಿಹನು.”

“ರುಸ್ತುಮನು ಸೋಲುವನೆ? ಬಿನ್ನಾಣವೇತಕ್ಕೆ?
 ಸೋತಿಹಳ ರಕ್ಷಿಸನು. ಅಂತಾದೊಡಾಂ ಧಸೈ!

ಈ ವೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ಯಾರು ನೋಡಿದರಿಲ್ಲ.

೮೦

ಕೃವಿಡಿಯ ಬಂದರನು ನಾನೊಪ್ಪಿ ನಿಲಲಿಲ್ಲ.

ಕಾತರವೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲೈ ಬಗೆದಿದ್ದೆ.

ನನ್ನ ತಂದೆಯ ವೈರಿ ಗಡಣದಲಿ ನೀನಿದ್ದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನು ದೈವ ತಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು ಈಗ”-

ಎಂದು ತಲೆಯನು ಬಾಗಿ ನೆಲನ ನೋಡುತ್ತಿರಲು

ರುಸ್ತುಮನು ಕೇಳಿದನು—“ಏನೆನ್ನ ವರಿಸುವೆಯೆ?”

ವೇಳಿದನು ತಾಹಮಿನೆ—“ಹಿರಿಯರನು ಕೇಳಬೆಯೆ?”

“ನಾಂ ಕೇಳ್ವೆ ನಿನಗಾಗಿ,” ಎಂದು ರುಸ್ತುಮನೆನಲು

“ಧಸೈ ನಾನೆ”ಂದೆನುತ, ತಾಹಮಿನೆ ನಡೆದಳಾಗ.

ರುಸ್ತುಮನು ನೃಪತಿಯಂ ತಾಂ ಕಂಡು ಕುವರಿಯನು

೯೦

ಯಾಚಿಸಲು, ಮಗಳ ಸೌಭಾಗ್ಯಮಂ ಶ್ಲಾಘಿಸುತ

ಮೇಘಮಂ ಮಿಂಚು ಸೇರಿತ್ತೆನುತಲೊಪ್ಪಿದನು.

“ಆದರೇನೀ ಶಾಂತಿ ಕೊನೆಗೊಂಡು ತಾರ್ತರರು
ವಾರ್ತಿಕರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತರೆನಿ, ರುಸ್ತುಮನು
ಇಲ್ಲಿರನು. ಅಂತಾಗ ಪರಬಲದ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ
ಮಗಳ ನಾಂ ಕಳಿಸೆನ್ನೆ ಇದಕೇನು?” ಎಂದೆನಲು,
“ಕಾಲ ಬಂದಂತಾಗ ನಡೆಯುವೆವು. ನಾವದನು
ಗಣಿಸದೆಯೆ ಸಹಿಸುವೆವು. ನಿನ್ನ ನಿಂದಿಸೆವೆ”ಂದು
ಸತಿಪತಿಯರೊಪ್ಪಿ ಕೊಳಲು.—

ರುಸ್ತುಮನ ಮಾವನೆನೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಲ್ಲವೆ ಅವಗೆ?
ಸಡಗರದಿ ನೃಪ ಮಗಳ ಮದುವೆಯಂ ಮಾಡಿದನು. ೧೦೦
ಅರಮನೆಯೊಳಿರುವಂತೆ ಅಳಿಯನನು ಬೇಡಿದನು.
ಬೇಸರವು ತೋರದಂತವನನು ವಚರಿಸಿದನು.
ದಂಪತಿಗಳುಂ ಕಳೆದರತಿಶಯದ ದಿನಗಳನು.
ಆಗಲಾ ರಾಜಸುತೆ ಗರ್ಭಮಾಂತಿಹಳೆಂದು
ವಾರ್ತಿಯೂರೊಳಗಾಯ್ತು. ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರು ಬಂದು
“ವೀರ ಸತ್ತಿಯೆ, ವೀರ ಮಾತೆಯಾಗೆ”ಂದೆನುತ
ಹರಸಿದರು, ಹಾಡಿದರು, ನೋಡಿ ಕೊಂಡಾಡಿದರು.
ಅನಿತರೊಳು ರುಸ್ತುಮನ ಬಾಹುಗಳು ಅದಿರಕ್ಕಿ,
ಕಾಳೆಗದಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಕಥೆಗಳನು ನೆನೆನೆನೆದು,
“ನಾರಿಯರ ನಳಿತೋಳ ತಕ್ಕೆಯೊಳು ಮೈಮರೆತು ೧೧೦
ವೀರ ನೀನಿರಲಹುದೆ? ಕೀರ್ತಿಯಿದರಿಂ ಬಹುವೆ?
ದುಷ್ಟರನು ಸಂಹರಿಸು. ರಕ್ತಧಾರಿಯ ಸುರಿಸು.
ವೀರನಾರಿಯನೊಲಿಸು. ದಿಕ್ಕಿನಲಿ ಹೆಸರುಳಿಸು.”
ಎಂದು ತನ್ನೊಳು ತಾನು ತಿಳುಹಿಕೊಂಡೆಚ್ಚತ್ತು,
ಮಡದಿಯಂ ತಕ್ಕೈಸಿ ಪ್ರೇಮದಿಂ ಮುದ್ದಿಟ್ಟು
ತಂದೆ ಸಾಲನ ಕಾಯ್ದ ಗರುಡ ಪದಕವ ಕೊಟ್ಟು
“ವೀರ ಪುತ್ರನ ಪಡೆದು ಪತ್ರವನು ಕಳುಹೆ”ಂದು,
“ಕಷ್ಟ ಬಂದರೆಯೆನ್ನ ನೆನೆಯುವುದು ನೀನೆ”ಂದು

ರಾಕುಷನ ತಾ ಕರೆದು ರಂಗಾಭಿಮುಖನಾಗಿ
 ಸರ್ವಸ್ವಮಂ ತೊರೆದು ಹೋದ ಕಲ್ಲೆದೆಯನಾಗಿ.

೧೨೦

೨

ತಿಂಗಳು ತುಂಬಲು ಪಡೆದಳು ತಿರುನ;
 ನೂರ್ಯನ ಚಂದ್ರನ ಹೋಲುತ್ತಿರುನ.
 ಮಾರನನೇಳಿಪ ಮಗು ದಿನದಿನಕೆ
 ಬಳಿಯುತ ಬರುತಿರೆ ಮಾತೆಯ ಮನಕೆ
 ದುಃಖವೆ ಸೂಚಿತವಾಗುತ ಬಂದುದು.
 ಯುದ್ಧಕೆ ಹೋಗವೆ ಇರುವುದೆ ಮಗುವಿದು?
 ನಿಶ್ಚಯವೆನ್ನನು ಬಿಟ್ಟೋಡುವುದು!
 ಎನ್ನೆದೆಯೊಡಿಯುವ ಸುದ್ದಿಯ ತಹುದು!
 ಆಗಲಿ "ಹೆಣ್ಣನು ಹಡೆದಳು ಕಾಂತೆ.
 ಆದು ತಾ ನಿರ್ಬಲವಾಗಿಹುದೆ"ಂದು
 ವಾರ್ತೆಯ ತಿಳಿಸೆನುತಪ್ಪಗೆ ಹೇಳಿ,
 ಅಷ್ಟಿಷ್ಟೆನ್ನುತ ಧೈರ್ಯವ ತಾಳಿ,
 "ನೋತ್ರಾಬ್" ಎನ್ನುವ ಹೆಸರನು ಇಡಿಸಿ,
 ಡಕ್ಟರ್‌ಗೆ 'ರುಸ್ತುಂ ವದಕ್'ವ ತೊಡಿಸಿ,
 ಆಟವನಾಡುತ, ನೋಟವ ನೋಡುತ,
 ನುಡಿಯನು ಕೇಳುತ, ಕೈವರೆಗುಟ್ಟುತ,
 ಕಳೆದಳು ಕಾಲವನು.

೧೨೦

ಕಾಲವು ಕಳೆಯಲು, ವರ್ಷವು ತುಂಬಿತು.
 ಎರಡೂ, ಮೂರೂ, ನಾಲ್ಕೂ ಆಯ್ತು.
 ಆಟಕೆ ಕುದುರೆ, ಆಟಕೆ ಕತ್ತಿ,
 ಆಟಕೆ ಯುದ್ಧ, ಆಟಕೆ ವಿಜಯ,
 ನೋಡುವರಾಹಾ "ರುಸ್ತುಂ!" ಎಂದರು.
 "ರುಸ್ತು-ರುಸ್ತುಂ" ಮಗುವೂ ಎಂದಿತು.

೧೪೦

“ಬೇಡೈ ಮಗುವೇ, ಹೆಸರದು ಬೇಡ.
 ಕತ್ತಿಯು ಬೇಡೈ. ಕುದುರೆಯು ಬೇಡ
 ಇಲ್ಲಿಯೆ ನೀನಿರು” ಎಂದಳು ತಾಯಿ
 “ನೀನೇ ರಕ್ಷಕ, ಎನ್ನನು ಕಾಯಿ”.
 ಆರೂ, ಎಂಟೂ, ಹತ್ತೂ ಆಯ್ತು.
 ಆಟಗಳೆಲ್ಲಾ ಪಾಟವೆ ಆಯ್ತು.
 “ಕತ್ತಿಯ ಹಿಡಿಯುವೆ, ಕುದುರೆಯನೇರುವೆ
 ಸುತ್ತಿನ ರಾಷ್ಟ್ರದ ವೀರರ ಗೆಲುವೆನು
 ಹೆತ್ತಿಹ ಮಾತೆಗೆ ಕೀರ್ತಿಯ ತರುವೆನು.
 ರುಸ್ತುಮನೆಂಬುವನನನಾರಮ್ಮ?
 ಅವನೆಂತಹನೆಲ್ಲಿಹ? ಹೇಳಮ್ಮ”,

೧೫೦

ಎನ್ನಲು ಕಥೆಯನು ಹೇಳಳು ತಾಯಿ.
 “ರುಸ್ತುಂ ಹೆಸರದು ದೊಡ್ಡದು ಮಗುವೆ,
 ನಮ ನಿಮಗೇತಕ್ಕದರಾ ಗೊಡವೆ?
 ವೀರರ ಮಾಲೆಯ ಶೋಭಿಸ ಕಿಡಿಗಳು
 ಆ ಕುಲದಿಂದಲೆ ಚಿಮ್ಮುತ್ತ ಬಂದವು.
 ಅವರೊಳು ನಾಯಕ ರತ್ನವು ರುಸ್ತುಂ.
 ಅವನಿಟ್ಟಡಿಯನು ಕೀಳುವನಾರೈ?
 ಹುಟ್ಟಿಹ ಜನದಲಿ ಅವನನು ಹಿಂದಕೆ
 ಅಟ್ಟುವ ವೀರನು ಇಲ್ಲವೆ ಇಲ್ಲ.
 ಗವೆಯನು ಕೊಂಡರೆ ಘಟ್ಟಿಸಿ ಬಿಡುವನು.
 ಎವೆಯಲಿ ನಾಟವು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು.
 ಚಲಿಸುವ ಪರ್ವತವೆಂಬೆನು ನಾನು.
 ಇನ್ನಾರನು ರುಸ್ತುಂ ಹೋಲುವನು?
 ಯುದ್ಧಕೆ ನಿಂತಿರಲಂಗಾಂಗಗಳು
 ಗಿರಿಯೊಳಗಡಗಿಹ ಹುಲಿ ಸಿಂಹಗಳು.
 ಶಾಂತತೆಯೊಳಗಿರೆ ಅವನಾ ಮೆಯ್ಯಳು

೧೬೦

ಬಿಟ್ಟದೆ ಬೆಳೆದಿಹ ಹೂದೋಟಗಳು.

೧೭೦

ಅವನೆಂದೊಡೆ ಬಲು ಭಯ ನನುಗೆಲ್ಲಾ.
ನಿನಗೇತಕೆ ಮಗು ಈ ಕಥೆಯೆಲ್ಲಾ?”

ಇನ್ನೊಂದೆರಡೂ ವರುಷವು ಆಯ್ತು.
ತಾಯ್ಬಳಿಯಿರುವಾ ವೇಳೆಯು ಹೋಯ್ತು.
ಮುಷ್ಟಿಯ ಬಿಗಿಯಲು, ಪಟ್ಟಿನು ಹಿಡಿಯಲು,
ಗದೆಯಲಿ ಮೋದಲು, ಎದೆಯನ್ನಾನಲು,
ಈಟಿಯನಿರಿಯಲು, ಭಾಲೆಯನೆಸೆಯಲು,
ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯು ಹಿಂದಾಗಿರನು.
ಬೇಟೆಗೆ ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೇ ಇವನು.

ತಾಯನು ಕೇಳಿದನವನೊಂದು ದಿನ—

೧೮೦

“ಗೆಲ್ಲವರಿಲ್ಲವೆ ಆ ರುಸ್ತುಮನ?”

“ಇಲ್ಲವು ಹುಟ್ಟಿಹ ಜನರಲಿ” ಎಂದಳು.

“ಹ್ಲೂಹ್ಲೂ, ರುಸ್ತುಂ, ರುಸ್ತುಂ” ಎಂದನು.

“ಬರುವೆಯ ನಿಲ್ವೆಯ? ನೀ ಹೋರುವೆಯಾ?”

ನಿನ್ನೆದೆ ಕಲ್ಲಯ್! ಎನ್ನೆದೆ ಮಿಂಚು!”

ಹಲ್ಲನು ಕಡಿಯುತ, ಅವುಡನು ಕಚ್ಚುತ,

ಕಣ್ಣನು ಕೆದರುವ, ಬಾಲನ ನೋಡಿ,

ಹೇಳ್ವಳು ಮಗನನು ತಾ ಮುದ್ದಾಡಿ.

“ಸೊಹ್ರಾಬ್ ಸಾಕಿದು. ಎನ್ನೆದೆಯೊಡೆವುದು.

ರುಸ್ತುಂ ಕೇಳ್ವರೆ ನಿನ್ನನು ನಿಲ್ಲದು.

೧೯೦

ವೀರನು ನೀ ನಿಜ ಸಾಹಸವೇಕೈ?

ಆ ಕುಲದಿಂದಲೆ ನೀನೂ ಬಂದಿಹೆ!

ರುಸ್ತುಮನಿಂದಲೆ ಜನ್ಮವ ಪಡೆದಿಹೆ!

ಕೊರಳೊಳಗಿರುವೀ ಪದಕವ ನೋಡು!

ಅದರೊಳು ಬರೆದಿರುವಕ್ಷರವೋದು!

ವೀರನು ನಿನ್ನನು ಒಯ್ಯನು ಎಂದು

ಪುತ್ರನ ಹುಟ್ಟಿನು ಬೈಚಿಟ್ಟಿಹೆನು.
ಜಗದಲಿ ನಿನ್ನಯ ಶೌರ್ಯವ ಬೀರು
ಬೇಕಾದರ ಜೊತೆಯಲಿ ನೀ ಹೋರು.
ರುಸ್ತುಂ ಬಂದರೆ ದೂರಕೆ ಸಾರು.
ತಾಯಿಯ ಮಾತಿಗೆ ನೀ ಬೆಲೆದೋರು.”

೨೦೦

ಪದಕದೆ ಬರೆದಿರುವಕ್ಷರ ನೋಡಿ,
ಕುಣಿಯುತ ನೆಗೆಯುತ ನಲಿನಲಿದಾಡಿ,
ತಾಯನು ನೋಡುತಲವನಂತೆಂದ.
“ಆತನೆ ಎನ್ನಯ ತಂದೆಯೋ? ಭಾಪು!
ರುಸ್ತುಂ ಪುತ್ರನು ಎನ್ನದೆಯೆನ್ನ
ಇಂತೇತಕೆ ನೀಂ ಮಾಡಿದೆಯಮ್ಮ?
ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಏನನು ನೀ ಮಾಡುವುದು?
ಹೆಂಗುಸು ಹೆಂಗುಸೆ ಏಗೈಯುವುದು?”

೩

ಹದಿನೇಳು ತುಂಬುತ್ತ ವರುಷ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.
ಯಾವನದ ಬಿಸಿರಕ್ತ ಮೈಯನಾವರಿಸಿತ್ತು.
ಕಾಳಗದೆ ಭಟರೆಲ್ಲ ಹಿಂದು ಹಿಂದೋಡುವರು!
ನೋಡಿದರು ರುಸ್ತುಂ, ರುಸ್ತು ಮೆಂದೆನ್ನುವರು.
“ಆ ರುಸ್ತು ಮನನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಬೇಡವೆ ನಾನು?
ಈ ವೀರಪುತ್ರನನು ಕಾಣಬೇಡವೆ ಅವನು?”
ಎಂದು ಬಗೆ ಬಗೆಯಿಂದ ದಾರಿಯನು ಹುಡುಕುವನು.
ಶೂರನಂ ಶೌರ್ಯದಿಂದರಸಬೇಕೆನ್ನುವನು.
ಒಂದು ದಿನ ತಾಯ್ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನಯ ಮನದ
ಚಿಂತಿತವನರುಹುತ್ತ ಕೈವಿಡಿದು ಕೇಳಿದನು
“ರುಸ್ತು ಮನನರಸುವೆನು ಅಪ್ಪಣೆಯ ನೀಡೆ”ಂದು.
ಮರುಗುತ್ತ ಮೈದಡವಿ ಮಾತೆಯಿಂದಳು ಆಗ

೨೧೦

೨೨೦

“ಪುತ್ರ ನಿನ್ನಂ ತೊರೆದು ಬದುಕಲಾರೆನು ನಾನು.
 ಆಶ್ರಯವನಗಲಿಸಲು ಲತೆಯು ಬದುಕುವುದೆಂತು?
 ರುಸ್ತುಮನು ಬರಬೇಕು. ಆವೆಡೆಯೊಳವನಿಹನು?
 ಅವನಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರವದು ಅತಿದೂರ ನತಿದೂರ!
 ಎಂತು ನೋಡುವೆಯವನ? ಅವನ ಸುದ್ದಿಯೆ ಇಲ್ಲ!
 ಈಗ ಯುದ್ಧವ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ನಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ
 ಶಾಂತತೆಯೊಳಿರುತಿಹನು—ಎಂದು ಕೇಳಿಹೆ ನಾನು.
 ಎಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವೆಯವನ?”

“ಎಲ್ಲಿರಲಿ ಬರಿಸುವೆನು.

ನನಗೆ ತನ್ನಯ ಸ್ಥಳವನವನು ಬಿಟ್ಟಿರಬಹುದು.
 ರುಸ್ತುಮನ ಮಗ ನುನು ಆಟ ಊಟದೊಳಿರೆನು.
 ವೀರಪುತ್ರನೆ, ಭಾಪು! ಎಂದು ಜನರೆನಬೇಕು.
 ಆಗ ತಂದೆಯು ಬಂದು ನನ್ನ ಮುತ್ತಿಡಬೇಕು.
 ಗಾಳಿಯೊಳು ವಾರ್ತೆಯನು ಕಳುಹುವೆನು ಕರಸುವೆನು.
 ಕಳಿಸೆನ್ನ ನೀನಮ್ಮ.”

೨೩೦

“ಉರಿಸಬೇಡೆನ್ನೆದೆಯೆ.

ಶತ್ರುಗಳ ಒಡಪೊಳಗೆ ಅಡಗಿಹನು ಅವನೀಗ.
 ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿಹಳೆಂದು ನಾ ತಿಳಿಸಿದಂದಿಂದ
 ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನು ಮರೆತು, ವಾರ್ತೆಯನು ಕಳಿಸದೆಯೆ
 ದೂರಮಿಹ. ದುಡುಕದಿರು, ಎಚ್ಚರದಿ ನಡೆಯುತಿರು.
 ರುಸ್ತುಮನ ಕಂಡೊಡನೆ ರೇಗಿಸದೆ ಕಾಲ್ಕೆರಗು.
 ಸುತ್ತಲಿಹ ಜನರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮನವನು.
 ಆನೆಯಂದದ ನಡೆಯು, ಸಿಂಹದಂದದ ನುಡಿಯು,
 ಸಾರ್ವಭೌಮನ ಬೆಡಗು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೆ ತಿಳಿಗು.
 ಹಾದಿಯಲಿ ದೇವತೆಯು ಶುಭವನೀಯಲಿ ನಿನಗೆ.
 ನಿಮ್ಮಯ್ಯನವನನು ಬೇಗ ತಂದು ತೋರೈಯೆನಗೆ.
 ಎನ್ನೆದೆಯು ನಡುಗುತಿದೆ. ವೀರನಾದೆಯೊ ಏಕೆ?

೨೪೦

ಹೋ ಹೋಗು. ಮಾಜದಿರು. ವಿಜಯನಾಗಲಿ ನಿನಗೆ.”

ಎಂದು ಹೇಳುವ ತಾಯ ಸಂತಯಿಸಿ “ರುಸ್ತುಮನ ಕರಿಸುವೆನು ಬರಿಸುವೆನು” ಎಂದು ಭಾಷೆಯನಿತ್ತು, ವೀರ ರಕ್ಷಾವದಕ ಕೊರಳೊಳಚೆಯುತ್ತಿರಲು, ವೀರದೊಡಿಗೆಯ ತೊಟ್ಟು ವೀರಮಾತೆಯ ನಮಿಸಿ, ತಾತನಪ್ಪಣೆಗೊಂಡು, ಸ್ನೇಹಿತರ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, “ರುಸ್ತುಮನ ಕರೆತಾರೊ, ತಿರುಗಿ ಬೇಗನೆ ಬಾರೊ,” ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೇಳುತಿರೆ, ತನ್ನೊಳಗು ಸಾರುತಿರೆ, ಆ ಪುರವನಭಿನಮಿಸಿ, ವಿಜಯಯಾತ್ರೆಗೆ ವೀರ
ಆವೂರ ಹೊರವಂಟನು.

೨೫೦

ಉತ್ತಮಾಶ್ವದಮೇಲೆ ಉತ್ತರಿಸಿ ಮಾರ್ಗವನು
ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಯನು
ನಿಂತಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆಯೆ ಪಯಣವನು ಸಾಗಪನು.
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತ ವಿಷಯವನು ಗ್ರಹಿಸುವನು
ಶೂರತನದಲಿ ಹೋರಿ ಜನನ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವನು.

೨೬೦

“ಒಂದು ದಿನ ನಿಂತಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಹಸಕೃತ್ಯ
ವಿಲ್ಲದೆಯೆ ಇವನಿಲ್ಲ. ಇವನಾರು?” ಎಂದೆಲ್ಲ
ಕೇಳುವರು ನೋಡುವರು, ನುಡಿಸುವರು ನಮಿಸುವರು.
“ಹಿಂದೆ ರುಸ್ತುಮನಿದ್ದ. ಇಂದು ನೀನೆ”ನ್ನುವರು.
“ಅವನೀಗ ಎಲ್ಲಿಹನು?” ಎಂದೀತ ಕೇಳುವನು.
ಯಾರಿಗಿದು ತಿಳಿದಿಹುದು? ಯಾರೇನು ಹೇಳುವರು?
ತಾಯೂರ ನೆನೆಯುವನು. ತಂದೆಯೂರನು ಆಗ
ಊಹಿಸನು. ರುಸ್ತುಮನು ಸೇವಿಸಿದ ಗಾಳಿಯನು
ಕುಡಿದಿರುವ ನೀರನ್ನು ನಡೆದಿರುವ ನೆಲವನ್ನು
ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತ ನಡೆಯುವನು, ಮುಂದೆ ಮುಂದೈದುವನು.
ಎಲ್ಲಿ ಜನ ನರಳುವರೊ ಅಲ್ಲಿ ಸೊಹ್ರಾಬಿಹನು.
ಸೌಬಲನು ದುರ್ಬಲನ ಪೀಡಿಸುವೊಡಲಿಹನು.

೨೭೦

ಕೊಲೆಗಾರ, ಭಲಗಾರ, ಹೆಲಗಾರರೆಲ್ಲ
 ಇವನಿರಲು ಸೋಜಿಗವು, ಸಜ ನರು ಅವರೆಲ್ಲ.
 ಲೋಹಮಯದೇಹವಿದು ಒಳ್ಳೆಗೆ ವೈದ್ಯುತವಾಹ!
 ವೀರರಾದವರೆಲ್ಲ ದೂರ ಸಾರುವರಹಹ!

ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಇವನ ಹೆಸರು ಹಬ್ಬುತ ಹೋಯ್ತು.
 ರುಸ್ತುಮಗೆ ಇವ ಸಾಟಿ ಎಂದು ನಾಣ್ಣು ಡಿಯಾಯ್ತು.
 ಊರೂರ ಸುತ್ತಿ ದನು ಪುರಪುರವ ತಿರುಗಿದನು ;
 ರುಸ್ತುಮನು ಇರಲಿಲ್ಲ, ವರ್ತಮಾನವು ಇಲ್ಲ.
 ಹೋಗುತಿರೆ ಹಾದಿಯೊಳು ಹರಿಯುತಿಹ ಕಡಲಂತೆ
 ತಾರ್ತರರ ಸೈನ್ಯವನು ನೋಡಿದನು. ಆಮುಂತೆ
 ರಾಜನಘ್ರಾಸಿಯಬನೆಲ್ಲರಿಂ ಮುಂದಾಗಿ
 ಸಾಗುತಿರೆ, ಸೊಹ್ರಾಬನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿಂದಾಗಿ.

೨೮೦

ಯಾರಿವನು? ಯಾರಿವನು? ಎಂದಿವನ ಕರೆತಂದು
 ರಾಜನೆದುರಲಿ ನಿಲಿಸೆ,

“ಆರಯ್ಯ ನಿೀಂ?”

“ಪ್ರಭುವೆ, ನಾ ಸೊಹ್ರಾಬ್.”

“ಕೇಳಿಹೆನು ಈ ಹೆಸರ. ಸೊಹ್ರಾಬ

ನೆಂಬವನು ನೀನೆಯೇಂ? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಯ್?”

“ದೊರೆಯೆ, ಕುರ್ಡಿಸ್ತಾನದಿಂ.”

“ಎತ್ತ ಹೋಗುವುದೋ?”

“ವೀರರಲಿ ಹೋರಾಡೆ ;”

“ಹೋರಾಡ ಹೊರಟಿರುವೆ?”

೨೯೦

ನೀಂ ವೀರ ಸಾಜವಿದು. ಎನ್ನೊಡನೆ ಬರುವೆಯಾ?
 ಮನ್ನಿಸುವೆನುಚಿತದಿಂ.”

“ಎನಗಾಸೆ ಕೀರ್ತಿಯೊಳು.

ವೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಈ ಹೆಸರು ಹರಡಿಹೋಗಲುಜೀಕು.”

“ಹರಡಲೈ. ಮುಸ್ತುವಂ ಗೆಲ್ಲುವುದೆ ನಮಗೆಲ್ಲೆ.”

“ಅಲ್ಲಿ ರುಸ್ತುಮನಿಹನು ; ಅವನು ರಂಗಕೆ ಬಹನು.”

“ಹಿಂದಿನನು ಇರದಿರುವ ರಣರಂಗವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಈಗವನ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅವನಿಲ್ಲ.

ತಂದೆಯನು ಸೇವಿಸುತ ಷೆಯ್ಸಾನದಲ್ಲಿಹನು.

ಅಡಕಿ ತುಂಬಿಹ ಧನನ ಭೋಗಿಸುತ ಕುಳಿತಿಹನು.

ಸಹಜ ಸುಂದರವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಡಗಿಹನು.

೩೦೦

ಈ ಕದನ ಕಡಿದಾಟವೆಲ್ಲವನು ಬಿಟ್ಟಿಹನು.

ಅದರಿಂದೆ ನಾವೀಗ ಮುಂದಕ್ಕೆತಂದಿಹೆವು.

ನಿನಗೇಕೆ ರುಸ್ತುಮನು?” ಎಂದು ರಾಜನು ಕೇಳಿ—

ಸೊಹ್ರಾಬ ನುಡಿಯುವನು— “ನಾನವನ ಕೇಳಿಹೆನು.

ಆ ಬೆಟ್ಟದಾಕಾರ! ಆ ಮೇಘ ಘರ್ಜನೆಯು!

ಅವನ ನೋಡುವೊಡಾಶಿ ಸಹಜದಿಂದಿಹುದೆನಗೆ.

ಈಗವನು ಇದ್ದರೇ? ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಂದರೇ?

ಪರಿಕಿಸೆನ್ನನು ಧೀರ, ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕುತೆ ವೀರ

ತಂಡವನು ತರಿದೊಟ್ಟಿ, ರುಸ್ತುಮನೆ ನಿಂತೊಡಂ

ಕೈಕಟ್ಟಿ ಹಿಂದಟ್ಟಿ ಬೆರಗು ಬಡಿಸದೆ ಬಿಡೆನು” —

೩೧೦

ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸುತಿರುವ ಬಾಲನಂ ಕೈವಿಡಿದು

“ವೀರನಂ ನೋಡುವಾಸಕ್ತಿಯಿದು ಯುಕ್ತವೈ.

ನೀನವಗೆ ಸರಿಸಾಟಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಬಾರೆ”ನಲು

ಆಗಬೆನ್ನುತಲುಳಿದು ಯೋಚಿಸುವನೀ ತೆರದೆ.

“ಇನ್ನೆತ್ತ ಹೋಗುವುದು? ಮತ್ತೇಕೆ ಹುಡುಕುವುದು?

ಸಮರದಲಿ ಸಾಹಸವ ಕೈಮೀರಿ ತೋರುವೆನು.

ಎಲ್ಲಿರಲಿ ಈ ಮಾತು ತಂದೆಯನು ಮುಟ್ಟುವುದು.

ಒಂದಲ್ಲದೊಂದುದಿನ ನಾನವನ ಕಾಣುವೆನು.

‘ವೀರ ನೀನಾರಮಗ’ ಎಂದಾತ ಕೇಳುವನು.

‘ನಾ ನಿನ್ನ ಮಗನಹುದು. ನಿಜವಹುದು. ಎಲೆ ತಂದೆ,

೩೨೦

ಅರಸರಸಿ ಬೇಸತ್ತು, ಇಂದು ನಿನ್ನನು ಕಂಡೆ.’

ಎಂದವನನಪ್ಪುವೆನು. ಆಗೆನ್ನ ಮುದ್ದಾಡಿ,
ನಾತೆಯನು ಹಳಿಯುವನು 'ಸುಳ್ಳು ಕಳಿಸಿದಳೆ'ಂದು
ತಾತನಿಗೆ ತಿಳುಹುವೆನು 'ಅವಳು ಹೆಂಗುಸು' ಎಂದು."

೪

ಇಂತು ದಿನಗಳು ಕಳೆಯಿ ಹೊಸವೀರ ರಣಕಿಳಿಯಿ,
ಪಾರ್ಥಿಕರ ಪಾಳಿಯದ ಸುಭಟ ಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ
ಮುಂಬರಿದು ಬಂದವರು, ಹೆಸರಳಿದು ಹೋಗುವರು.
ದಿನದಿನವು ತಾರ್ತರರು ಮುಂದೆ ಮುಂದೈದುವರು;
ತಡೆಯಿಲ್ಲ, ಪಡೆಯಿಲ್ಲ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಓಡಿದುದು.
ಚರರೋಡಿ ಬಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದರು "ಭೋ ಭೂಪ,
ಹೊಸವೀರ ಸೊಹ್ರಾಬಗಿದಿರಿಲ್ಲ, ಬೆದರಿಲ್ಲ;
ಯಮನಂತೆ ಜನಗಳನು ಹೊಯ್ ಹೊಯ್ದು ಕೆಡಹುವನು.
ಹೊರಹೊರಡು, ಸೈನ್ಯವನು ಸಜ್ಜಾ ಗಲುಜ್ಜು ಗಿಸು
ರುಸ್ತುಮನ ಬರಗೊಡಿಸು ; ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮುಂದಾಗಿ
ಸೊಹ್ರಾಬಗಿದಿರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವನ ಕಾಣೆನಾ
ವೆ"ದಿನಲ, ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಿಂದೆಲ್ಲ ದೆಸೆಗಳಿಗೆ
ರುಸ್ತುಮನ ಕರಿತರಲು ಸೊಹ್ರಾಬ ಬಿಟ್ಟಿರುನ
ಬಾಣಗಳೊ ಎನುವಂತೆ ಚರರೋಡಿ ಹುಡುಕುತ್ತ

೩೩೦

ಹಬ್ಬಿ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿರಲು—

ರಾಜಸೇವೆಯ ತೊರೆದು, ದೇವಸೇವೆಯ ಕೊಂಡು,
ಹಲವರನು ಕೊಂದುದಕೆ ಫಲವೇನು, ಎಂದೆನುತ
ಆಡವಿಯಲಿ ಗಿಡು ಮರವ ಕೇಳುವೆನೊ, ಎಂಬಂತೆ
ತಾಪಸನ ತೆರದಲ್ಲಿ, ಕಾಡು ಮೃಗಗಳ ಕೂಡಿ,
ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವನನ ಕಂಡೈದಿ ಪೊಡಮಟ್ಟು

೩೪೦

ಹೇಳಿದರು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಕೊಟ್ಟು—

“ಸೂಕ್ರಾಬನೆಂಬುವನು”

“ಕೇಳಿಹೆನು ಬಹುಶೂರ !”

“ಸರಿಸಾಟಿಯವಗಿಲ್ಲ.”

“ಮೆರೆದಿರಲಿ ಮುಂದಾಗಿ.”

“ಹೇ ವೀರ ತಾರ್ತರನೊಡಗೊಂಡು ಬಂದಿಹನು”.

“ಯೋಧರಿಲ್ಲವೆ ನಿಮಗೆ? ಇಂತೇಕೆ ಬಲುಬೇಗೆ?”

“ನಿನ್ನಂಥ ಜನರಿರಲು ಅವನಿಂತು ಬರುವನೇ?”

“ರಾಜಸೇವೆಯೆ ಬೇಡ. ಕೃತಕೃತ್ಯರವರಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲ ನೋಡಿಹನೆನಗೆ ಯಶದೊಳಾಶೆಯು ಇಲ್ಲ.

೩೫೦

ಇಷ್ಟೇಕೆ ನನ್ನನ್ನು? ಹರೆಯದವರೆಷ್ಟಿಲ್ಲ?

ನರ್ತನಕೆ ಕೊರತೆಯೇ? ಔತಣಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ?

ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಜನರನವ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹನು.

ಮಾನವನು ಕಾವುದಕೆ ಪ್ರಾಣವನು ಕೊಡಲುಳ್ಳ

ವೀರರಲ್ಲಿಲ್ಲವೇನೈ?”

“ವಾಚಿಪುದು ಲೇಖನವ.”

ಪತ್ರವನ್ನೋದುವನು :

“ಸ್ವಸ್ತಿ ರುಸ್ತುಮ ವೀರ ! ಎನಗಾಗಿ ಬರಬೇಡ.

ವ್ಯಕ್ತಿತನದಲಿ ಇಂದು ನನ್ನ ತಿಳಿಯಲು ಬೇಡ.

ಉಪಕಾರ ಬಗೆದವನು ನಿಜವಾಗಿ ನಾನಲ್ಲ.

ತಪ್ಪಿಹೋದುದು ದಿಟವು. ಒಪ್ಪವನು ಮಾಡಯ್ಯ.

ಕಷ್ಟದಲಿ ಕಾಯುವುದು ವೀರ ನಿನಗಿದು ಸಾಜ.”

೩೬೦

ನಡುವೆ ಕೋಪಿಸಿ ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ನುಡಿಯುವನು—

“ಕಷ್ಟಖರೆ ನಷ್ಟಬರೆ ಭ್ರಷ್ಟರ್ಗಿ ಯಾರ್ ಬಹರು?”—

ಎಂದು ಹಿಂದಿನದ ನೆನೆಯುತ್ತ ಮುಂದೋದುವನು :

“ರುಸ್ತುಮನು ಇರುವಂತೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮೇಲಹನು.”

—ಯಾರವನು? ಸೂಕ್ರಾಬನಿರಬಹುದು. ಇದ್ದರೇಂ?—

“ಅವನ ನೀಂ ಬಿಡುವೆಯಾ? ಯಶಕೆ ನೀರ್ವಿಡುವೆಯಾ?

‘ಹುಡುಗಗೊಬ್ಬಗೆ ಅಂಜಿ ಹಿಂಜರಿದು ಕುಳ್ಳಿಹನು.’
 ಎಂದು ಜನರಾಡಚ್ಚೆ ನೀನದಂ ಸಹಿಸುವೆಯೆ?”—
 ಹೀನೋಕ್ತಿ ರುಸ್ತುಮಗೆ! ಹುಡುಗನೇ? ದಡೆಗನೇ?
 ಹಿಡಿದು ಭೂಮಿಗೆ ಬಡುವೆ. ಗಣಿಸುವೆನೆ ಮರ್ತ್ಯನನು!
 ಓದುತೋದಂತೆ ಕೋಪ ಕೆರಳೆ ಮುಂದೋದಿದನು—
 “ನೀನೆ ಗಳಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ ನೀನಿರಲು ಅಳಿಯುವುದು.
 ಯಶವನ್ನು ದೇಶವನು ಹೆರವರಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದೆ?
 ಸೋತಿರುವೆ, ಸೋತಿರುವೆ; ನಿನ್ನನಾಂ ನಂಬಿರುವೆ.
 ಕ್ಷಣಕ್ಷಣದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವೆ.”

೩೭೦

ಪತ್ರವನು ಮಡಿಚಿದನು ಬೇಗಬಂದನು ಮನೆಗೆ.
 ತಂದೆಗಿದ ತಿಳಿಸಿದನು. ಬಟ್ಟಿಯನು ಧರಿಸಿದನು.
 ರಾಕುಷನನಿಳಿತಂದು, ಬೆನ್ನಮೇಲೇರಿದನು.
 ‘ಮಿತ್ರ, ಹೊರಡೆಲೆ ವಿಜಯ, ವಿಜಯ’ ಎಂದಪ್ಪಿದನು.
 ಹಿಂದಿನಿಂ ಮಂದಿಗರ ಬರುವಂತೆ ಸಾರಿದನು.

೩೮೦

ಏತಕ್ಕೋ, ಎದೆಯು ಡಬಡಬಯೆಂದು ಹೊಡೆಯುವುದು.
 ರಾಕುಷನು ಹೊರಡುವನು. ಅವನು ಇಂತಾಗುವುದು.
 ವೀರನಿದ ಲೆಕ್ಕಿಪನೆ? ನಡೆ ಬೇಗ ರುಸ್ತುಮನೆ!
 ಜಯವು ನಿನಗಾಗದಿನ್ನೆತ್ತ ತಾ ಹೋಗುವುದು?
 ಒಂದು ನುಡಿಯೊಳಗೊಳಗೆ ನುಡಿಯುವುದು: “ಹೇ ವೀರ!
 ಏತಕ್ಕೇ ವಿಜಯವಿದು? ವಿಜಯವೇತಕೆ” ಯೆಂದು.
 ವೀರನಿದ ಲೆಕ್ಕಿಪನೆ? ಕುದುರೆಯೋಡಿತು ಆಗ—
 ನೆಲಮುಟ್ಟಿ ನೆಗೆಯತೋ? ಆಗಸವೆ ಹಾರಿತೋ?
 ಕಣ್ಣೆ ಕಾಣುವೆಲ್ಲ ಬಳಿಗೆ ಬರುವುವು ಬೇಗ.
 ಬಳಿಯೊಳಿದ್ದು ವುನೆಲ್ಲ ಕ್ಷಣಕೆ ಹಿಂದೋಡುವುವು.
 ಊರು ಕೇರಿಯ ಮಾರಿ, ಕಾಡುಮೇಡನು ಹಾರಿ,
 ಗಾಳಿಯಂದದಿ ತೂರಿ,—ನೋಡಿ ನುಡಿವಷ್ಟರೊಳು
 ಬಹುದೂರ ಮೈತಂದಿತಾಗ.

೩೯೦

ಸಂಜೆ ಬೆಳಗಿನ ಮಬ್ಬು ಜಗವ ಕವಿಯುತಲಿತ್ತು
ಅಂತರಂಗದ ಮಬ್ಬು ಅದನು ಕೂಡುತಲಿತ್ತು.

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ದೀಪವುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಂತರದೊಳೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬೆಳಕು ತೋರುತಲಿತ್ತು.

ದಿನದ ಯುದ್ಧವು ಮುಗಿದು, ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನು ಬಗೆದು

ಉಭಯದಳಗಳ ಜನರು ಶಿಬಿರದೊಳಹೊಗುತ್ತಿರಲು,

ಪಾರ್ಶ್ವಕರ ಪಾಳೆಯಕೆ ವೀರನೊಬ್ಬನು ಬಂದ.

ಶರವೇಗದಿಂ ಚಿಮ್ಮಿ ಗಾಳಿಯೊಡನೈತಂದ.

೪೦೦

“ಸಾರ್ವಭೌಮನು ಕರಸೆ ಬಂದ ರಷ್ಯಾಧಿಪನೊ?

ಈತಂಗೆ ನೆರವಾಗೆ ಚೈನಪನು ಬಂದನೋ?

ಯೋಧನೊಬ್ಬನು ಇಲ್ಲ, ಹಿಂದಿನಿಂ ಬರಬಹುದೋ?”

ಎಂದು ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ನೋಡಿದವರಾಡುತ್ತಿರೆ,

ಸರ್ವಸೇನಾಧಿಪನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದವನ-

ನಿದಿಗೊಂಡು, ಕೈವಿಡಿದು, ಕುಶಲತೆಯನಾರೈದು

ಮೊದಲೆ ಮಾಡಿದ ಬಿಡದಿಯೊಳಗೆ ತಂದಿರಿಸಿದನು.

ಉಸಚರಿಸಿ ಬಹುಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡುತಲಿದ್ದು,

ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟಾಗ ಬಹುಹೊತ್ತು ಕಳೆದಿತ್ತು.

ಕತ್ತಲೆಯು ಕವಿದಿತ್ತು. ವಾಳೆಯವು ಮಲಗಿತ್ತು.

ಜನಕೆ ಇನ್ನೇನು ಗೊತ್ತು?

೪೦೦

ನಿದ್ದೆ ಯಿಲ್ಲವು ಅಂದು ರುಸ್ತುಮಗೆ ಆಯಸವು.

ಹೊರಳಾಡಿ ಎಡಬಲಕೆ ತಿರುಗುತ್ತ ಚಿಂತಿಸನು.

ಇಷ್ಟೊಂದು ಆ ಬಾಲಕಗೆ ಶಕ್ತಿಯೇತಕ್ಕೋ?

ಆದೊಡಂ ತಾರ್ತರರನವನೇಕೆ ಕೂಡಿಹನೋ?

ಹಾಗಿರುವ ಮಗನೆನಗೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೀ ಧ್ವಜವ-

ನವನ ಕೈಯಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಕಳುಹಿ,

ಆ ವಿಮಲ ಯಶದೊಳಗೆ, ವಿಜಯ ವಾರ್ತೆಗಳೊಳಗೆ

ಊರಿನಲಿ ನಾ ನಿಂತು ಕವಚಗಳ ಕಳೆದುಳಿದು

ವೃದ್ಧ ಪಿತನನು ನಿತ್ಯ ಸೇವಿಸಲ್ ಬಹುದಿತ್ತು.
 ಇಂದಾದರಿವನನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದು ಕರಿತಂದು
 ಸೋತೆನೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡು ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸುವೆನು.
 ಬದುಕಯ್ಯ ಬಹುಕಾಲ ಬಾಲಕನೆ, ಈ ನಿನ್ನ
 ಹೆಸರು ಬಹುಕಾಲವಿರಲಿ.

೪೨೦

೫

ರಾತ್ರಿಯಲಿ ಮೊದಲೆರಡು ಯಾಮಗಳು ಕಳೆದಿಹವು.
 ಬೆಳಗಾಗಲುಳಿದಿಹುದು ಒಂದು ಯಾಮವು ಮಾತ್ರ,
 ಜಗವೆಲ್ಲ ಕೋಡುತಿದೆ. ಮಂಜುಹನಿ ಹನಿಯುತಿದೆ.
 ಪಾಳೆಯಗಳೆರಡರಾ ನಡುವಿರುವ ಬಯಲಿನಲಿ—
 ಬೇಸಿಗೆಯ ಬಿಸಿಲಿಂದ ಪಾಮೀರ ಪರ್ವತದ
 ಹಿಮಕರಗಿ ಹರಿಯುವಾ ಹಿಮನದಿಯ ಬಯಲಿನಲಿ
 ಉದಯನಾರುತನೆದ್ದು ಮಂಜುಹನಿಯಲಿ ಮಿಂದು
 ದಣೆದು ಮಲಗಿಹ ಜನರನಾದರಿಸುತಿರುತಿಹನು.
 ಎಚ್ಚರಿಂದಿರುವನನ ಮೈಯ್ಯನಲ್ಲಾ ಡಿಸನು.
 ಆಗ ತಾರ್ತರರ ಪಾಳೆಯದೆ ಸೊಹ್ರಾಬ ತಾ
 ನೆದ್ದು ದಿಕ್ಕುಗಳ ನೋಡುವನು ಮೇಣ್ಣುಲಗುವನು.
 ಹೊರಳುವನು, ಏಳುವನು ಬೆಳಗಾಗದೆನ್ನುವನು.
 ಮೂಡಲಲಿ ಕೆಂಬೆಳಗು ಕಂಡುಕಾಣದ ಮೊದಲು,
 ಮತ್ತೊಮ್ಮೆಯವನೆದ್ದು, ಮೇಲೆ ಬಟ್ಟೆಯ ಹೊದ್ದು,
 ಮುಂದೆ ಹಾದಿಯನು ಹಿಡಿದು —
 ಬಿಡದಿ ಬಿಡದಿಯ ದಾಟಿ ಬೇಗ ತಾ ಬರುತಿಹನು.
 ಯಾರೊಬ್ಬರೆದ್ದಿಲ್ಲ ಏಳುವಂತೆಯು ಇಲ್ಲ.
 ಗಿಡು ಮರದ ಮರಮರವು, ನದಿಯೊಳಗೆ ಸರಸರವು,
 ಮತ್ತೇನು ಸದ್ದಿಲ್ಲ. ಹನಿಗಳನು ಹಾಯುತ್ತ
 ಬಹುದೂರ ಹೊಳೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆರದ

೪೨೦

೪೪೦

ಬೀಡಾರಕ್ಕೆ ತಂದ. ಅದು ಪಿರ್ವೀಸನದು.
ಅವನು ಸೇನಾಧಿಪನು. ಬಾಗಿಲನು ಓರೈಸಿ
ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೊಗಲು, ಕಡೆನಿಬ್ರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ
ಮುದುಕನಾಕ್ಷಣವೆದ್ದು “ಯಾರೆಲೈ ನೀನಾರು?”
ಎಂದು ಕತ್ತಿಯಕೊಂಡು “ನಮ್ಮವನೊ, ಪರನೊ?” ಎನೆ,
“ನಾನು ಸೊಹ್ರಾಬ್, ತಾತ.”

“ಏತಕ್ಕೆತಂದೆ ಮಗು?

ಶತ್ರು ಸಜ್ಜಾ ಗಿಹನೆ? ಮಿಾರಿ ಬರುವಂತಿಹನೆ?
ಬೆಳಕು ಹರಿಯದ ಮೊದಲು ಬಂದುವೇತಕೆ?” ಎನಲು
“ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿಹರು. ನಾನೊಬ್ಬನೆದ್ದಿಹೆನು. ೪೫೦
ಎನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ನೀ ನಡಿಸಬೇಕಯ್ಯು.”
“ನಾ ನಡಿಸದಿದ್ದಂಥ ಮಾತದಾವುದು ಹೇಳು—
ಎಂದು ಕತ್ತಿಯನಿಳುಹಿ, ಕಂಬಳಿಯ ತಾ ಹೊದೆದು,
ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಯೋಧನಂ ಕರೆದು ಕೈವಿಡಿದು ಕೇಳಿ—
“ಗುಂಸಿನಲಿ ಯುದ್ಧವನು ನಾವು ಮಾಡಿಹೆವು.”
“ಹೂಂ.”

“ಜಯವ ಸಡೆದಿಹೆವು.”

“ಹೂಂ.”

“ಆ ಹೆಸರು ಯಾರ್ಗಹುದು?”

“ಒಟ್ಟಿನಲಿ ಯೋಧರ್ಗೆ ಎಲ್ಲರ್ಗೆ ಸೇರುವುದು?
ಆದೊಡಂ ಮುಂಬರಿದ ಯೋಧವೀರರ ಹೆಸರ
ವಿಜಯವೇ ಸಾರುವುದು. ಈ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲಿ
ನೀನೆಷ್ಟು ಖ್ಯಾತಿಯನು ಪಡೆದುನಿಂದಿಹೆ ನೋಡು”
ಎಂದ ಮಾತನು ಕೇಳಿ ಹೊಸವೀರನುಸುರಿದನು—
“ಆದರೇಂ ಸೊಹ್ರಾಬನೆಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಒಬ್ಬ.
ವಿಜಯದಲ್ಲೆಲ್ಲರೂ ಭಾಗಿಗಳು ಒಬ್ಬನೆಯೆ?
ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಹಸದ ಎತ್ತೆಯದು ತೋರುವುದೆ?”

ವೀರನೊಬ್ಬನು ಚರಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ನಾ ಹೋರುವೆನು.

ಯಾರು ನಾನೆಂಬುದದು ಆಗಳೇ ತಿಳಿಯುವುದು.”

ಎಳೆಯನೆಂದುದ ಕೇಳಿ ಮರುಗುತ್ತ ಮನದೊಳಿಗೆ—

“ಮಗು, ಎನಗೆ ನೀಂ ಪ್ರಾಣ, ದೊರೆಗೆ ನೀನೇ ಜೀವ.

ಈವರೆಗೆ ಪಡೆದಿರುವ ವಿಜಯವಿಂದಿಗೆ ಸಾಕು.

ಒಂಟಿ ಕಾಳೆಗದಲ್ಲಿ ಸಂಕಟವು ನಿಶ್ಚಯವು.

೪೨೦

ಇಬ್ಬರೊಳಗೊಬ್ಬನಲ್ಲಳಿಯಲೇ ಬೇಕಯ್ಯ.

ಜಯದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಉಳಿವ ಯೋಚನೆಯೆಂತು?

ಹೀಗಿರಲು ಕುವರ ಕೇಳಿ ನಾನದಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸೆ—”

ಎನುವ ಸೇನಾಧಿಪಗೆ ಸೊಹ್ರಾಬ ಹೇಳಿದನು,—

“ರುಸ್ತುಮನ ಮಗ ನಾನು.” ಸೇನಾನಿ ಬೆನ್‌ತಡವಿ—

“ಎನ್! ರುಸ್ತುಮನ ಮಗ? ರುಸ್ತುಮಗೆ ಮಗನಿಹನೆ?

ಇರುವುದಾದರೆ ನೀನೇ ಅವನ ಪುತ್ರನು ನಿಜವು.

ಇಂತಿದನು ನನಗೇಕೆ ಈ ವರೆಗೆ ಬೈಚಿಟ್ಟಿ?

ವೀರವರ?” ಎಂದೆನಲು ರಣಧೀರ ಹೇಳುವನು—

“ರುಸ್ತುಮನ ಹೆಸರಿನಿಂದನ್ನತಿಯ ನಾ ಬಗೆಯೆ

೪೨೦

ಈಗಿನಗೆ ಇದಿರಿಲ್ಲ. ಆ ಹೆಸರ ಹೇಳಿದರೆ

ಮುಂದೆ ಬರುವರಿಲ್ಲ. ಯಾರೊಡನೆ ಹೋರುವುದು?

ಧಿಟ್ಟತನದಲಿ ನಾನೆ ಹೆಸರ ಗಳಿಸಲು ಬೇಕು!

ಆಗ ನಾನಾರು? ರುಸ್ತುಂಪುತ್ರನೆನಬೇಕು!

ಪುತ್ರ ತನಗಿಹನೆಂದು ರುಸ್ತುಮಗು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಇಗೊ ನೋಡು, ರುಸ್ತುಮನ ಅಂಕಿತದ ಪದಕವಿದು

ಎನ್ನೆದೆಯ ಮೇಲಿಹುದು . ಅವನನರಸುತ ಬಂದೆ.

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಾ ನಿಂದೆ. ಇಷ್ಟ ಸಲಿಸೆಲೆ ತಂದೆ,

ಶೂರನೊಬ್ಬನ ಮುಂದೆ ನಾನು ಕಾದುವೆನಿಂದು.”

ಎಂದ ದೃಢವನು ತಿಳಿದು ಸೇನಾನಿ ಹೇಳಿದನು— ೪೨೦

“ಅಚ್ಚರಿಯು ಅಚ್ಚರಿಯು: ಕನಸ ಕಂಡೆನೊ ನಾನು!

ನಿಶ್ಚಯದೇ ರುಸ್ತುಮನ ಮಗ ನೀನು. ಆಗಲೈ,
ಹಿಂದಿನಂತೆಲ್ಲರಲಿ ಸೇರಿ ಕಾಳೆಗವಾಡು.

ನಾವೆಲ್ಲರಿರುತ್ತಿರಲು ಒಬ್ಬ ಗೇತಕೆ ಘಾತ?
ರುಸ್ತುಮನು ಇಲ್ಲಲ್ಲ. ಈ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನು
ಅವನು ಕೇಳದೆ ಇಲ್ಲ. ನೀನವನ ಸುತನೆಂದು

ಆ ವೀರ ಹೇಗೆ ಬಲ್ಲ?

ಗಾಯಗೊಂಡಿಹ ಮೈಯ್ಯೊಳವನೆಡೆಗೆ ಹೋಗುವೆಯೆ?

ರುಸ್ತುಮನ ಮಗನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ನೀ ಹೋಗು.

ದಿನವೆರಡು ನಾಲ್ಕಾಗೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತೆ

ತಾನೆ ಬರುವನು ಅವನು. ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿ,

ಜೀವನನು ತೃಣವಾಗಿ ಎಣಿಪುದೇತಕೆ?" ಎನಲು

ಅದಕೆ ತಾನೊಪ್ಪದೆಯೆ ತರುಣ ನಿಂತೆನುತಿಹನು:

“ಬದುಕಿದರೆ ವೀರಸುತನನ್ನವನು ನೋಡುವನು.

ಅಲ್ಲವೆನೆ ರುಸ್ತುಮಗೆ ಪುತ್ರನಿಲ್ಲವೆ ಇಲ್ಲ.

ಸತ್ತವಗೆ ಬಲವೇಕೆ, ಭಲವೇಕೆ, ಕುಲವೇಕೆ?

ಇದಕೇಕೆ ತಾತ ನೀನಿಷ್ಟು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವೆ?”

ಬಾಲಕನ ನಿಶ್ಚಯವ ಕೇಳಿ ಸೇನಾಧಿಪನು—

“ಆಪತ್ತು ಬಂದೀತು, ಎಂದಾನು ಚಿಂತಿಸೆನು.

ಆದರೇನಣಿಯಾಗು. ಒಳ್ಳೆತಾಗಲಿ ನಿನಗೆ.

ಸಿಂಹಶಿಶುವನು ಯಾರು ತಡೆಯಲಾಪರು ಹೇಳು.”

ಎಂದು ಸಮ್ಮತಿಯಿತ್ತು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನವನ.

೫೦೦

೫೧೦

ದ್ವಿತೀಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ

೧

ಬೆಳಗಾಯ್ತು. ಭೇರಿಗಳು ವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಿದುವು.
ಜನರೆದ್ದು ಪಾಳೆಯದ ಕೆಲಸದಲಿ ತೊಡಗಿದರು.
ಜೇನು ಗೂಡುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಗಳು ಹಾರಾಡಿ
ಮೊರೆವಂತೆ, ಜಯ ಜಯ ಧ್ವನಿಯೊಡನೆ ಕಾಲಾಳು,
ಕುದುರೆಯೇರಿದ ಆಳು, ಒಂಟಿಯಾಳುಗಳು ಮೇಣ್ಣ
ಕತ್ತಿಯಿಂ ಕೆಲವು ಜನ ಭಲ್ಲೆಯದೆ ಕೆಲವು ಜನ,
ಇವುಗಳಿಂ ರಾವುತರು, ಧನುವ ಕೆಲವರು ಹಿಡಿದು,
ಗದೆಯ ಕೆಲವರು ಕೊಂಡು, ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ
ಅಂತು ಬಹು ಜನ ಕೊಂಡು, ತಂಡ ತಂಡದಿ ಬಂದು,
ಬಯಲಿನಲಿ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿಯೆ ನಿಂದು,
ಉಚ್ಚಕಂಠದಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನು ಹಾಡಿದರು.
ವಿಧಿಯಂತೆ ಧ್ವಜವನ್ನು ವಂದಿಸುತ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ
ಪ್ರಾಣವನು ಕೊಡುವಂಥ ಆಣೆಯನು ಮಾಡಿದರು.

೫೨೦

ಅಪ್ಪಣೆಯ ಕಾಯುತಿಹರು.—

ಅಂದು ಸೇನಾಧಿಪನು ಶಾಂತಿದಂಡವ ನೆಗೆಹಿ,
“ನಮ್ಮವೀರನು ಒಬ್ಬ ಇದಿರು ವೀರನ ಜೊತೆಗೆ
ಇಂದು ಸಮರಕೆ ನಿಲಲಿ. ನಮ್ಮಿರಡು ಕಡೆಯವರ
ಜಯವು ಮೇಣಪಜಯವು ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಸೇರಲಿ.
ಈ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದಿಂ ಸೊಹ್ರಾಬ ನಿಲ್ಲುವನು,”
ಎಂದು ಘೋಷಣೆಮಾಡಿ ಪರಬಲದೊಳುಂ ಸಾರೆ,
ಈ ಸೈನ್ಯ ಸಾಗರದ ಸಂತೋಷದಲೆಗಳಲಿ
ಸೊಹ್ರಾಬ ಮುಳುಗಿದನು. ರುಸ್ತುಮನ ಈ ಮಾತು
ಮುಟ್ಟುವುದು, ಈ ವಿಜಯವನ್ನವನು ಕೇಳುವನು,

೫೨೦

ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹಿಗ್ಗಿ, ಆ ಬಂದೆ, ಈ ಹೊರಟೆ,
ಎಂದು ತವಕಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅತ್ತಲಾ ಸೇನೆಯದು ಸಾಲಾಗಿ ನಿಂತಿಹುದು.
ಕೊನೆಗಾಲದಂತಕಂ ಕೊರಳ ಬಿಗಿದಂತಿಹುದು.
ಮಿಡುಕದೆಯೆ, ಉಸಿರದೆಯೆ “ಮೃತ್ಯುವಂ ಮುತ್ತಿಡಲು
ಮುಂಬರಿವರಾರೆ”ಂದು ಕೆಳಮೇಲು ನೋಡುತ್ತ,
ಗುಜುಗುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಾಗ “ಈ ವಿರ ನಮ್ಮವನು”
ರುಸ್ತುಮನನೊಡಗೊಂಡು ಸೇನಾನಿ ನಾರಿದನು.

೫೪೦

“ಸೊಹ್ರಾಬಗಿದಿರಾಗಿ ಇಂದು ನಿಲ್ಲನು” ಎಂದು.
ಅಸುಹೋದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಮೃತ ಬಂದಂತಾಯ್ತು.
ಆಗೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರು ಇವನಾರು ರುಸ್ತುಮನೊ?
ಆ ಉಡಿಗೆ! ಆ ರೀವಿ! ಆ ಬಿಂಕ! ಪರಿವಾರ!
ಯಾವುದಾವುದು ಇಲ್ಲ. ರುಸ್ತುಮನು ಹೀಗಿಹನೆ?
ಅಹುದು ರುಸ್ತುಮನಿವನು.—ಪಾರ್ಶಿಕರು ಹಿಗ್ಗಿದರು.
ನಟ್ಟದಿಟ್ಟಿಯೊಳಂದು ತಾರ್ತರರು ನೋಡುತ್ತಿರೆ
ಮುಂದು ಮುಂದೈದುತ್ತ ಸೇನಾನಿಯಂ ಕುರಿತು
ರುಸ್ತುಮನು ಹೇಳಿದನು “ಈ ಪಾಪಿ ಹಸ್ತದಿಂ
ಘಾತಕೃತ್ಯಗಳ ನಾನೆಣಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಗೈದೆ.

೫೫೦

ಸುರಿದ ನೆತ್ತರ ನೆಣನ ಹೊಳೆಗಳನು ನೋಡಿಹೆನು.
ಮುರಿದಿರುವ ಮೂಳೆಗಳ ಒಟ್ಟಿಲನು ಕಂಡಿಹೆನು.
ನುಲಿಯುತಿಹ ನರಗಳನು, ಅಳಲುತಿಹ ಜನರನ್ನು
ನೋಡಿ ಬೇಸತ್ತಿಹೆನು. ಕೊಲೆಗೆ ಹೇಸುವೆನಿಂದು.
ಏನು ಮಾಡಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರದಭಿಮಾನದಿಂ ಬಂದೆ!
ಇಂದು ಈ ಹಸುಳೆ ಬಂದೆಕೆ ನಿಲ್ಲುವುದೋ? ಹಾ,
ಎಳೆಯನೊಳು ಮನುಜನೊಳು ಕಾದುವುದು ಅಪಮಾನ.
“ಇಂದಿಲ್ಲಿ ನಿಂತಿಹನು ರುಸ್ತುಮನು” ಎಂಬುದಿದ
ಹೇಳಲಾಗದು ಆರ್ಗು. ಕುವರನಂ ಘಾತಿಸದೆ

ಮರವೆಯಿಂ ಮರೆಯಿಸುವೆ. ಸೋಲಿಸುತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯೆ”
 ಎಂದಡಿಯನಿಡುತಿರಲು “ರುಸ್ತುಮನ ನುಡಿಗಾರು
 ಮಾನ್ವಡಿವರೆ”ಂದೆನುತ, ಸೇನಾನಿ ಸೇನೆಗಳ
 ಸಾಲುಗಳ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ವೀರನಂ ಕೈವಿಡಿದು
 ಕಣದೊಳಗೆ ಕರೆತಂದನು—

೫೬೦

ರಣರಂಗಕಣಿಯಾಗಿ ಇಳಿದರಿಬ್ಬರು ಭಟರು.
 ವೀರರನು ನೋಡಿದರು ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳವರು.
 ಉತ್ಸಾಹದೊಳು ತಾರ್ತರರು ಪ್ರತಿವೀರನಂ ನೋಡಿ
 “ಯಾರವನು? ಯಾರಾದರೇನು? ಈ ರುಸ್ತುಮಗೆ
 ಅವನಿಲ್ಲಿ?” ಎನುತಿಹರು. ಹೊತ್ತು ಬಂದಿತು ಆಗ.
 ರುಸ್ತುಮನು ನೋಡಿದನು ಇದಿರಾಳನಂದು.

ಅಚ್ಚರಿಯೊಳೊಮ್ಮೆಯೇ ತನ್ನ ತಾ ನೋಡಿದನು.
 ಯಾರ ಸುತನೀ ತರಳನೆನ್ನಂಗದಾಕಾರ!

೫೭೦

ಈ ಮೈಯ ಧೃಷ್ಟತೆಯು ಪುಷ್ಟತೆಯು ಕಾಣುತಿದೆ!
 ಎಳೆತನದ ಸುಳಿಮೈಯ್ಯ ರುಸ್ತುಮನೆ ಇವನಹುದು,
 ಇಂತಪ್ಪ ಗಂಡುಗಲಿ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಯೆ
 ಹೆಣ್ಣು ಹಡೆದಳೆ ಮಡದಿ? ರಣದಲ್ಲಿ ಮೈಯ್ಯೊಡ್ಡಿ
 ನಿಲಲಾರದಾ ಹೆಣ್ಣು ದೇವ, ಯಾರ್ ಬೇಡಿದರು?
 ಹೀಗಿರುವ ಮಗನನ್ನು ನನಗೇಕೆ ವಂಚಿಸಿದೆ?

ಇಂತೆನುತ ಮನದಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯವುಂಟಾಗೆ
 “ರಣದಲ್ಲಿ ವತ್ಸಲತೆ ಯಾಮೊದಲು ರುಸ್ತುಮಗೆ
 ಎಂದೆಂದು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದೇಕೆ? ಇಂತೇಕೆ?”

೫೮೦

ಪುತ್ರನಿಲ್ಲದ ನನಗೆ ಇದು ಸಹಜ, ಇದು ಸಹಜ!”
 ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುವನಾಗ ; ಮತ್ತೆ ಚಿಂತಿಸುತಿಹನು.
 “ಹೋಗಲೆಂದಿವನನ್ನು ಬಿಡುವೆನೇ? ಬಿಟ್ಟಿನೆನೆ,
 ರುಸ್ತುಮನು ಸೋತನೆಂದೀಜಗವು ಹಳಿಯುವುದು.”

ಎಂದು ಎನೆಯಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲು—

ಕಾಲ್ಗೆರಗಿ ಕೈಗೊಟ್ಟು ಸೊಹ್ರಾಬ ಕೇಳಿದನು.

“ವೀರ ನೀನಾರಯ್ಯ? ಇಂತೆನ್ನ ನೋಡುತಿಹೆ!
ರುಸ್ತುಮನೊ? ಎನ್ನಾಣೆ, ಸತ್ಯವನು ನೀ ಸಾರು”
ಈ ಮಾತ ಕೇಳೊಡನೆಯೆಚ್ಚತ್ತು ರುಸ್ತುಮನು
ಆದರವನಡಗಿಸುತ್ತ, ಕೋಪವನು ನಟಿಸುತ್ತ,
ಮನದಲ್ಲಿ ಮರುಕಗೊಂಡವನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

೫೯೦

“ಪೋರ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಆ ರುಸ್ತುಮನೆ ಬರಬೇಕೆ?
ಆತನೇ ಬರಬೆಂದು ಸಾರಲಿಲ್ಲವು ಯಾರು.”

ಅಂಬುಧಿಯ ಗಂಭೀರ ಘೋಷದಿಂದೀರೀತಿ
ನುಡಿವನಂ ನೋಡುತ್ತ ಸೊಹ್ರಾಬ ಹೇಳಿದನು.

“ರುಸ್ತುಮನೆ ಬಂದೊಡಾಂ ಬೆದರುವಂತಹನಲ್ಲ.
ಅವನಲ್ಲಿ ಕಾಳಗದ ಕಬೆಯ ಕಲಿಯುವೆನೆಂದು
ಅವನಿಂದ ಬಹುಮತಿಯ ನಾ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು
ಅರಸುತಿಹೆ ನಾನವನ. ಅದಕಾಗಿ ಕೇಳಿದೆನು.”

ಎಂದೆನ್ನೆ ಮರೆಮಾಜಿ ರುಸ್ತುಮನು ನುಡಿಯುವನು.

“ಆ ಗರಡಿಯೊಳೆ ನಾನು ಕಲಿತಿಹೆನು. ಕಲಿಸುವೆನು.

೬೦೦

ನನ್ನೊಡನೆ ಬಾ ನೀನು. ರುಸ್ತುಮನ ತೋರುವೆನು.

ಮಗನಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ರುಸ್ತುಮನು ನೋಡುವನು.

ನಾವಿಬ್ಬರಗಲದೆಯೆ ಒಂದೆಡೆಯೊಳಿರುವವರು.

ಅವನಂತೆ ಬಹು ಜನರ ನಾ ಸದೆದು ಕೊಂದಿಹೆನು.

ನಾನಿಂತ ಕಣದೊಳಗು ಇದಿರಾಳು ಬದುಕಿಲ್ಲ.

ಎನ್ನೆದೆಯ ನೀ ನೋಡು! ಕೈಗಳಂ ನೋಡಯ್ಯ!

ಅಂಗಾಂಗವೆಲ್ಲವಿವು ಬಲಿದಿಹುವು ನೀ ನೋಡು.

ಎಳೆಯ! ಸಾಹಸವೇಕೆ! ಸಾಯಲೇತಕೆ ಬಗೆವೆ?

ಇಲ್ಲಿಹುದು ಬಿಸುಗಾಳಿ! ಮಸಣದೊಳು ತಂಗಾಳಿ!

ಇಲ್ಲಿ ಬಹು ಜನರಿಹರು; ಅಲ್ಲಿ ನೀನೊಬ್ಬನೇ:

೬೧೦

ಏರುಜವ್ವನದೊಡಲನೀಡಾಡಬೇಡವಯ್!

ಹತ್ತಿಹರ ಹೊಟ್ಟೆಯನು ನೀನುರಿಸಬೇಡವಯ್ಯಾ
ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕುವ ನಿನ್ನನವರು ನೋಡಲೆ ಬೇಕೆ?”

ಎಂದು ರುಸ್ತುಮನೆನ್ನೆ ಪ್ರತಿವೀರನಿಗು ಆಗ
“ಯಾರಿವನು”? ಎಂದೆದೆಯು ತಳಮಳಿಸೆ, ಕಳವಳದೆ
ಸೊಹ್ರಾಬ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೈವಿಡಿದು ಕೇಳಿದನು.
“ಗಿರಿಯಂತೆ ಮಳತೊಳಗೆ ನಟ್ಟು ನೀ ನಿಂತಿರುವೆ.
ಬಿಂಕನುಂ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ನಮ್ರಾಜನಂತಿರುವೆ.
ನನ್ನಾಣೆ, ನಿನ್ನಾಣೆ, ನೀನಾರು? ರುಸ್ತುಮನೊ?”

ಏನು ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಯೋಚಿಪನು ರುಸ್ತುಮನು.

೬೨೦

“ನಿಂತು ನಾ ಕಣನೊಳಗೆ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವುದಲ್ಲ.
ಹೋದೊಡಂ ಬಾಲನಿವ ಹೆಮ್ಮೆಯನು ಕೊಚ್ಚುವನು.
ಮೆಲ್ವಾತಿನಿಂದೆನ್ನ ಬಣ್ಣಿಸಲು ಬಗೆದಿಹನು.”

ಎಂದಾಗ ಗುಹೆಯೊಳಿಹ ಕೇಸರಿಯ ಗರ್ಜನೆಯ
ಕೇಳಿ ಯ್ತು ನುಡಿಯಿಂದ ನುಡಿದ “ಏನಿದು ಪ್ರೋರ?
ಯಾರಿರಲಿ ಬರಲೆಂದೆ. ಈಗ ನೋಡುವೆ ಹಿಂದೆ.
ಪರಿಚಯವ ಪಡೆದುಕೊಳೆ ಸಂತೆಯೆಂದರಿತೆಯಾ?
ಪಾಠವನು ಕಲಿಯುಚ್ಚೆ ಈಗಳಿದು ಸಾಲಿಯೋ?
ರುಸ್ತುಮನು ಬಂದೊಡನೆ ಹಿಂದಕೋಡುವನಂತೆ!

ಮತ್ತಾರು ಬಂದರೂ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವನಂತೆ!

೬೨೦

ಹೊಗಳುವನು. ಬಗುಳುವನು. ಕೊಚ್ಚುವನು. ಕೊರೆಯುವನು.

ಕಾಳೆಗದ ಕಣದಲ್ಲಿ ನರ್ತಿಸಲು ನಿಂತಿಹೆಯ?

ಹೇಡಿ ಹೆತ್ತಳೆ ನಿನ್ನ? ಬಡಿವಾರವೇತಕ್ಕೆ?

ಹೊಣುವೆಯೋ? ಹೋಗುವೆಯೋ? ಸೋತಿರಲು ಕಾಲ್ಗೆರಗು.

ದಳವೆರಡು ನೋಡಲೈ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿಲ್ಲು.

ಮೂಳೆಗಳ ಮುರಿಮುರಿದು ಮಳಲಲ್ಲಿ ಬೆರಸುವೆನು.

ನಾಯ್ಕಗಳಿಗೆ ನರಿಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನೊಡಲ ಬಲಿಯಿಡುವೆ.

ಖಂಡಗಳ ತುಂಡುಗಳ ರಕ್ತದೊಳು ತೇಲಿಸುವೆ.

ನೋಡೀಗ ತಡವಿಲ್ಲ. ಬಹು ಸುಳ್ಳು, ಸಮರಗಳ್ಳು—

ಕನಲಿ ಬೇಗುದಿಗೊಂಡು ಆಗೀತ ಹೇಳಿದನು.

೬೪೦

“ಬಿರುಮಾತ ಕೇಳೊಡನೆ ಗಡಗುಟ್ಟಿ ನಡುಗಬ್ಬೆ
ಎನ್ನನೆನ್ನಯ ತಾಯಿ ಹೆಣ್ಣೆಂದು ಹಡೆದಿಲ್ಲ,
ಎನ್ನ ಪಡೆದಿರುವಾತ ಮೂಲೋಕ ವಿಖ್ಯಾತ,
ನಿನಗಿಂತ ಶೂರನಯ್. ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್, ನುಡಿಯದಿರು.
ನಾಲಗೆಯನೊಳಗೆಳೆದು ಆಯುಧವ ನೀ ತೆಗೆದು,
ಕಣಕಣಿಸು ರುಣರುಣಿಸು ಹೃದಯವುಕ್ಕೇರುವುದು.
ಗೆಲುವನಾರ್, ನಿಲುವನಾರ್, ಕಾಲಗತಿ ಕಾಣಿಸದು.
ತೆರೆಯ ಮೇಗಡೆ ತಂದ ಕಾಲಪುರುಷನೆ ನಮ್ಮ
ನಿರ್ಣಯವ ನೀಡುವನು ನಮಗೇಕೆ ಬಿರುಮಾತು”
ಎಂದೆನುತ ಸಜ್ಜಾಗಿ ಕೆರಳಿ ಕನಲಿಕೆಯಿಂದ

ಕುಸ್ತಿಗನುವಾಗಿ ನಿಲಲು—

೬೫೦

೨

ಹಾಯೆಂದು ತಡೆಗೈದು ಕುಸ್ತಿಯೊಳು ಕೈಗೊಟ್ಟು,
ರುಸ್ತುಮನು ನೂಂಕುವನು, ಆ ನಿಶ್ಚಿ! ಆ ತೋರ್ಕೆ!
ಆ ವರಸೆ! ಆ ಪಟ್ಟು! ಆ ನೆಟ್ಟು! ವಹವಹವ

ರುಸ್ತುಮನೆ ಕಲಿಯಬೇಕು.

ತುಳುಕುವರು, ತೂಳುವರು; ತಿಳಿಯುವರು, ತಿಳಿಸುವರು.

ಕೈಗೊಟ್ಟು, ಕೈಬಿಟ್ಟು, ಮೇಲ್ವಾಯ್ದು, ಕೀಳಿಯ್ದು,
ಹಿಸುಕುವರು, ಹಿಂಡುವರು, ಕುಸುಕುವರು, ಹೆಚ್ಚುವರು.

ತಿರು ತಿರುಗಿ ಕಾಶ್ಚೊಟ್ಟು, ಗುಡುಗಾಡಿ, ಹೆಣಗಾಡಿ
ಕನಲುವರು, ಕೆರಳುವರು. ಮಗುಚುವರು, ಮುರಿಯುವರು.

“ಜೈಜೈ” ಎನ್ನುವರು ಎರಡು ಕಡೆಯಲು ಭಟರು.

ಹಾರುವರು, ಹೇರುವರು. ಹೋರುವರು, ತೂರುವರು.

ಮುದ್ದಾಟ ಗುದ್ದಾಟವೆಂತಾದರಿದನೆನ್ನಿ.

೬೬೦

ಹೊಡೆವರೈ, ತಡೆವರೈ, ಸಮವೀರರಬ್ಬರೂ.
 ಮೇಲಾರು? ಕೀಳಾರು? “ವಾಹ! ಸೊಹ್ರಾಬ್ ವಾಹ!”
 ಎಂದೊಮ್ಮೆ ತಾರ್ತರರು ಕೂಗಿ ಕೊಂಡಾಡಿದರು!
 ನೋಡಲೈ ರುಸ್ತುಮನು ನೆಲಹತ್ತಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದು
 ತತ್ತರಿಸುತ್ತೇಳುವನು “ಹೇಡಿ ಹೆತ್ತಿಹ ಮಗನ
 ನೋಡಿ”ಂದು ಎದೆಗೊಟ್ಟು ಸೊಹ್ರಾಬ ನಿಂತಿಹನು.
 ಮತ್ತೆ ಕೇಳುತ್ತಿಹನು. “ಕೆಡೆದಿಹನ ನಾ ಹೊಡೆಯಿ.
 ಕರುಣೆಯಂ ತೋರುವೆನು. ನೆಲದಿಂದ ಮೇಲೇಳು.
 ಎಲೆ ವೀರ, ಸೋತಿರುವೆಯೆಂದಾನು ಕಡೆಗಣಿಸೆ.
 ಹಿರಿಯನಲಿ ಗೌರವನ ಸಹಜದಿಂದ ತೋರುವೆನು.
 ನಿಜವ ನುಡಿ ನೀನಾರು? ಮರುಕವುಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ.
 ಯುದ್ಧವಿಂದಿಗೆ ಸಾಕು. ರುಸ್ತುಮನೊ? ಮತ್ತಾರು?
 ಆಗಲೈ, ರುಸ್ತುಮನ ಕಥೆಗಳನು ನೀ ಹೇಳು.
 ಸಾಹಸವನುಳಿದೀಗ ಎಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿಹನವನು?
 ಶಾಂತತೆಯು ಬೆರೆದಿರಲು ಶೌರ್ಯವದು ಭೂಷಿಪುದು,
 ಉರಿಬಿಸಿಲು ಸೂರ್ಯನಿಗು ಬೇಡವಾಗುವುದುಂಟು.

೬೭೦

ಕಥೆ ಹೇಳು,” ಎನ್ನುತ್ತಿರಲು—

ಕುದಿಯುತ್ತಿಹ ಕೋಪದೊಳು ಮೇಲೆದ್ದು ರುಸ್ತುಮನು,
 ಕತ್ತಿಯನು ಹಿರಿಯುತ್ತ ಗೋಣೊಣಗಿ ನುಡಿ ಕಟ್ಟಿ,
 ತುಟಿಯೆರಡು ನಡುಗುತ್ತಿರೆ ಬಿಸುಮಾತನು ಸಿರಿದನು.
 “ಆರಾಮದೌತಣದ ನೋಟದಾಟವಿದಲ್ಲ.
 ಇತ್ತರಿಸಿ ಕುತ್ತಿಗೆಯ, ಕೈಗಳಂ ಕಾಲ್ಗಳಂ
 ಕತ್ತರಿಸಿ, ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಚಲ್ಲಾಡಿ ಸೂಸಿಡುವ
 ಕಾಳೆಗದ ಕಣವಿದೈ. ಕರುಣೆಯಂ ಬಿಟ್ಟಿಹೆನು.
 ನುಡಿಯಲ್ಲಿಯೆನ್ನನ್ನು ಉರಿಸುವೆಯೆ ನೋಡುವೆನು.
 ಹೆಜ್ಜೆಯನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಹಿಂದೋಡ ಬಂದಿಲ್ಲ.”
 ಎಂದು ಕತ್ತಿಯನೆತ್ತಿ ಮುಂದೊತ್ತಿ ಬರುತ್ತಿರಲು,

೬೮೦

ಸೊಹ್ರಾಬನಾಕ್ಷಣವೆ ಕತ್ತಿಯಿಂದಿರಾಗಿ
ಹೊಡೆವುದಂ ತಡೆಯುತ್ತ ಹೊಡೆಯುತ್ತ ಹೊಯ್ದಾಡೆ,
ಖಣಿ ಖಣಿಲು ಖಣಿಲೆಂದು ಕತ್ತಿ ಕತ್ತಿಯ ಹೊಡೆಯೆ
ಗರಗಸಗಳಾದುವವು. ಸೋತುವಾ ಕತ್ತಿಗಳು.

೬೯೦

ಗದೆಯ ಕೊಂಡೊಡೆ ಆಗ “ಖಟ್ಟಿ ಖಟ್ಟನೆ” ನೊದಲು
“ಘಟ್ಟಿ ಘಟ್ಟನೆ” ನಡುವೆ “ಧುಮ್ಮಧುಮ್ಮನೆ” ಕೊನೆಗೆ
ನುಚ್ಚುನೂರಾದುವವು. ಭೂಮಿಭಾರದ ಗದೆಯು

ಈ ರೀತಿ ಪುಡಿಯಾಗೆ ಕೈಕಟ್ಟಿ ಬೆರಗಾಗಿ
ರುಸ್ತುಮನು ನೋಡಿದನು. ಸೊಹ್ರಾಬ ಮನದೊಳಗೆ
ಹೇಳಿಕೊಂಡನು ಆಗ “ಕಡುಗಲಿಯು ಇವನಾರು?

ರುಸ್ತುಮನ ಹೊರತಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬನೀ ಪರಿಯ
ಗದೆಯ ಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟೆ” ಇಂತೊಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ
ಕಳಿಯೆ, ಕೂಡಲೆ ಅವರು ಪರಶುವನು ಕೈಕೊಂಡ

ರೇವೇಳ್ವೆನದ ನಾನು. ನಿಲುಗಲ್ಲನಣೆಕಲ್ಲು
ತಗುಲಿದಂತಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಕನಚಗಳಲೊನ್ನೊಮ್ಮೆ
“ಛೀಞ್ ಛೀಣಿಲು ಛೀಣಿಲೆ”ಂದು ಛೀಂಕರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಿತ್ತು.

೭೦೦

ಕೊಚ್ಚಿ ಕಡಿಕಡಿದಾಡಿ ಬೀನಾಡಿ ಬಿಟ್ಟರದ.
ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದೆನುತ ಕೊಂಡು ಕಾದಾಡುತ್ತ,
ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಬಯಕೆಯನು ಸಲಿಸಿದರು.

ಮಸೆಯು ಕಾಣಿಸಿತಾಗ; ನರವು ತಲ್ಲಣಿಸಿತ್ತು.
ಗಾಯದಿಂ ನೆತ್ತರವು ಸೂಸಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.
ನೋಡುವರ ಕಣ್ಣುಗಳ ಕುಕ್ಕಿ ಕುದಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಇಬ್ಬರೂ ಗೆದ್ದಿಹರು. ಇಬ್ಬರೂ ಸೋತಿಹರು.
ಎಲ್ಲರೂ ಸೋತಿಹರು. ಹೆಜ್ಜೆಯನು ಹಿಂದಿಡಿಸಿ
ಇಬ್ಬರನು ಬಿಡಿಪರಾರು?

೭೧೦

ಕರುಣದಿಂ ರವಿಯಾಗ ಮೇಘಮಂ ಮರೆಗೊಂಡ.

ಬಿಸುಗಾಳಿ ಬಿರುಗಾಳಿ ಭಿರೆಂದು ಬೀಸುತ್ತ

ನುಣ್ಣುಣಲ ಕಣಗಳನು ಎತ್ತೆ ಡೆಯೊಳೆರಚಿದುದು.

ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ಜನರೆಲ್ಲ ಸಾಕೆಂದು ಸಾರಿದರು.

ಆದರೆನಿಬ್ಬರೂ ಹಠದಿಂದ ಕಾದಿದರು.

ರುಸ್ತುಮನು ಕಿಡಿಯಾಂತು, ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರೆ ಕಣ್ಣುಗಳು

ಹೆಸರು ಹೇಳಲು ಬಾರದೆಂಬುದಿದ ತಾ ಮರೆತು,

ರೂಢಿಯಿಂ ಯುದ್ಧದೊಳು ಕೂಗಿಡುವ ತೆರದಲ್ಲಿ

ಭಲ್ಲಿಯವನೆತ್ತುತ್ತ “ನೋಡು ರುಸ್ತುಂ ಹೊಡೆತ

ನೋಡೆ”ಂದು ಎದೆಯೊಡೆವ ರೀತಿಯಲ್ಲಾ ಭರ್ಷಿಸೆ,

೨೨೦

ಸೊಹ್ರಾಬ ಬೆರಗಾಗಿ “ಬಂದನೇ ರುಸ್ತುಮನು,

ಎಲ್ಲಿ ರುಸ್ತುಮನೆ”ಂದು ವಿಭ್ರಾಂತನಾಗುತ್ತ

ಹೆಜ್ಜೆಯನು ಹಿಂದಿಟ್ಟು ಹೊಡೆತಡೆವ ಕೈಗಳಂ

ಕೆಳಗಿಳುಹಿ ನಿಲ್ಲುವನೊ, ನಿಲ್ಲಪನೊ, ನಿಂತನೋ,

“ರುಸ್ತುಮೆ”ಂಬಷ್ಟರೊಳು ಎದೆಯ ನಾಟಿತು ಭಾಲೆ.

ರುಧಿರವನ್ನು ಗುಳಿಸಿತು. ಕುವರನಂ ಕೆಡಹಿಸಿತು.

ಮರಣದಾಯಕನಾದ ಘಾತದಿಂ ನೆಲಕುರುಳಿ,

ಹಾಯೆಂದು ಸೊಹ್ರಾಬ ಕೂಗಿಡಲು, ದಿಕ್ಕೆಲ್ಲ

ಕೂಗಿಡುವ ತೆರದಿಂದ ಹಾ ಕುವರ! ಹಾ ಕಂದ!

ಹಾಯೆಂದರಲ್ಲಿರುವರೆಲ್ಲಾ.

೩

ಛಲದ ನಗೆಯೊಳು ಆಗ ರುಸ್ತುಮನು ಹೇಳಿದನು.

೨೨೦

“ವೀರನೊಬ್ಬನ ಕೊಂದು ಗೆದ್ದೆ ನೆಲ್ಲರ ಎಂದು

ಬೇಟೆಯನು ಬೆನ್ನಮೇಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡೈದುವೆಯೆ?

ದೊರೆಯ ನೀಂ ನೋಡುವೆಯೋ? ಮುಸುಕಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳೆಯೋ?

ಜಂಬವದು ಜಾರಿತೇ? ಬಿಂಕವದು ಬಯಲಾಯ್ತೆ?

ಬರಿಸು ತಾಯ್ತಂದೆಗಳನು”.

ನಿರ್ಭಯದ ನುಡಿಯಿಂದ ಸೊಹ್ರಾಬ ಹೇಳಿದನು.

“ಪರಿಹಾಸ ಗೆಯ್ಯುವೆಯೆ? ಎಶೆ ಪಾಪಿ ಖೋಡಿಯೇ,
ರುಸ್ತುಮನ ಹೆಸರಿಂದೆ ಭ್ರಾಂತನಾದೆನು ನಾನು.
ಆ ಹೆಸರ ಹೇಳದೆಯೆ ನೀನೆಂತು ಗೆಲುತಿದ್ಡೆ?
ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತೆನ್ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡುತಿರುತಿದ್ಡೆ?
ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ನಿನ್ನ ಹೋಲುವರು ಹತ್ತು ಜನ
ಬಂದೊಡಂ ಬೆದರುವೆನೆ? ಬಿಡುತಿದ್ಡೆ ನೇ ನಾನು?
ಕೈಯ್ಯ ಕೆಳಗಿಟ್ಟಾಗ ನನ್ನ ನೀ ಹೊಡೆದಿರುವೆ.
ಮೋಸದಿಂದಲಿ ಕೊಂದೆ! ತಂದೆ ಹೆಸರಲಿ ಕೊಂದೆ!

೭೪೦

ನೀಚತನದಿಂದ ಕೊಂದೆ.”

ನೆರೆದವರು ಕೇಳಿದರು. ರುಸ್ತುಮನು ಕೇಳಿದನು.
ಬೆದರುಗೊಂಡಿತು ಬಗೆಯು. ಆದೊಡಂ ಚಿಂತಿಸನು.
“ನನಗೆಲ್ಲಿ ಮಗ ಬಂದ? ರುಸ್ತುಮನ ಮಗನೆಂದು
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳೆಂದೆನುತ ಇವನ ತಾಯ್ ತಿಳಿಸಿದಳೊ?
ಇವನೆ ಹೇಳುತ್ತಿಹನೊ? ಇರಬಹುದು, ಹೇಳುವರು—
ಶೌರ್ಯ ಸಾಹಸಕೆನ್ನ ಹೆಸರ ಹೇಳುವುದುಂಟು.”
ಎಂದು ರುಸ್ತುಮ ಬಗೆಯೆ, ಸೊಹ್ರಾಬ ಹೇಳಿದನು.

೭೫೦

“ಔಲಗೆಲೈ ಖೂಳ! ನಿನ್ನೊಬ್ಬನೇ ಮಗನನ್ನು
ಕೊಂದು ಬಂದಿಹೆನೆಂದು ರುಸ್ತುಮಗೆ ನೀ ತಿಳಿಸು.

ಅವಗಾಗಿ ನಾನೀಗ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಚಿಂತಿಸೆನು.

ಕೆನ್ನೆಯಲಿ ಕೈಯಿಟ್ಟು ‘ಮಗನು ಬಂದಪನೆ’ಂದು
‘ತಂದೆಯನು ಕೈವಿಡಿದು ಕರೆದು ತಂದಪನೆ’ಂದು,
‘ಆ ಇಬ್ಬರನು ನಾನು ಎಂದು ನೋಡುವೆನೆ’ಂದು,
ಅಮ್ಮನಳಲುವಳಲ್ಲಿ. ಹಾ ಅಮ್ಮ, ತಾಹಮಿನೆ,
ಮಗನ ಮರೆಯೌ ತಾಯಿ, ಬಾರನವ, ದಾರನವ!
ಕಣದಲ್ಲಿ ಕಪಟದಿಂ ಪಾಪಿಯೊಬ್ಬನು ಮಗನ
ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನೆಂದು ತಂದೆಯೊಳು ನೀ ಹೇಳು.”
ಕಣ್ಣೆದರಿ ಕೆಂಪಾಗೆ ರುಸ್ತುಮನ ನೋಡುತ್ತ

೭೬೦

“ಎಲ್ಲಡಗುವೈ ಪಾಪಿ? ಸಾಗರದಿ ಮುಳುಗಿದರು,
ಆಗಸದಿ ತೇಲಿದರು, ಮಗನ ಮೋಸದಿ ಕೊಂದ
ನೀಚನಂ ಹಿಡಿತಂದು ರುಸ್ತುಮನು ಕೊಲದಿಹನೆ?”

ಕೇಳಿದನು ರುಸ್ತುಮನು. ಅಂದು ತನ್ನಯ ಕುದುರೆ
ತಪ್ಪಿಹೋದುದ ನೆನೆದನಲ್ಲಿಂದ ನೆರೆಯೂರಿ
ಗೈತಂದುದಂ ಸ್ಮರಿಸಿ, ತಾಹಮಿನಿಯಂ ಬಗೆದ.
ಬಹುರಮ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಯಾವನದ ಸವಿಗನಸ
ತಿರುಗಿ ತಂದನು ಮನಕೆ. ಆದರೇಂ ತಾಹಮಿನಿ
ಹೆಣ್ಣು ಹಡದಿಹಳೆಂದು ಮನವ ಸಂತ್ಪಿಸುವನು. ೨೨೦
ಈ ಕುವರನಾರವನು? ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೇಕೆ
ಹೆಸರ ಹೇಳುತ್ತಿಹನು! ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿಹನು.

ಆಗ ನೋವತಿಯಾಗಿ ಸೊಹ್ರಾಬ ಚೀರಿದನು.
ಕೆಡೆದೆ ಹಾ ‘ರುಸ್ತುಂ,’ ಕೆಡೆದ ನಿನ್ನಯ ಪುತ್ರ!
ಎಲ್ಲಿರುವೆ? ಬಾ ಬೇಗ. ಒಮ್ಮೆ ನಾನೋಡುವೆನು.
ಅರಸರಸಿ ಬೇಸತ್ತು ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿಹೆನು.
ಹೃದಯ ಸಂತಾಪವನು ನೀ ಶಮಿಸು. ಎಲ್ಲಿರುವೆ?
ಶೂಲವನು ನೀನೆಳೆದು ಸುರಿವ ರಕ್ತವ ನೋಡು.
ವೀರ ಭೂಷಣವಾಂತ ನಿನ್ನ ಮಗನನು ನೋಡು.
ನಿನ್ನ ನೋಡುವ ಸಮಯವಿನ್ನು ನನಗೆಲ್ಲಿಹುದು?
ಸುತನ ನೋಡುವ ಕಾಲ ನಿನಗು ಬಾರದು ಇನ್ನು.
ಎನ್ನ ಮಿತ್ರರೆ ಹೋಗಿ ರುಸ್ತುಮನ ಕರೆತನ್ನಿ.
ನಾನೊಮ್ಮೆ ನೋಡುವೆನು ಹರಣವನು ನೀಗುವೆನು.”

ರುಸ್ತುಮನು ಕೇಳಿದನು. ಹತ್ತಿರಕೆ ಸಾಗಿದನು.
“ಹಲವು ಹಂಬಲವೇಕೆ? ಮಗುವೆ, ರುಸ್ತುಮ ನಾನು.
ಪಾಪಿಯೆನ್ನುತ ನೀನು ಯಾರ ನಿಂದಿಸುತ್ತಿಹೆಯೊ,
ಆತನೇ ನಾನೆಲೈ ನಿನ್ನೆದೆಯನಿರಿದವನು.
ಈ ಹೆಸರ ನೀ ಮರೆತು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಸ್ಮರಿಸು.

೨೨೦

೨೨೦

ನನಗಿಂತ ಶೂರನವ ದಿಟವು. ನೀನವನ ನೆನೆ.
ದೇವನನು ನೀ ನೆನೆಯೊ. ಪಾಪಿ ಹೆಸರಿದು ಬೇಡ”

ಎಂದೆನ್ನ ಲಾಕ್ಷಣದೊಳು—

೭೯೦

ವೇದನೆಯ ಕಡಿಗಣಿಸಿ ಸೊಹ್ರಾಬನೆಚ್ಚತ್ತು,
‘ರುಸ್ತುಂ—ರುಸ್ತುಮೆ’ಂದೇಳುತ್ತ, ಎದೆಯಲಗ
ಕಿತ್ತಿಸೆದು ಕೈಗಳಂ ನೀಡಿದನು. ತಂದೆಯನು
ಬಾಚಿ ಮುದ್ದಾಡಿದನು. “ರುಸ್ತುಮೆನ್ನಯ ಪಿತನು.
ನೀನೆನ್ನ ಪಿತನೆ”ಂದು ಕೊರಳ ಕಟ್ಟಿದನಂದು.

“ನೀನೆ ರುಸ್ತುಮನೆಂದು ಎನ್ನೆದೆಯು ಸಾರಿತ್ಯೆ.
ಹಾ ತಂದೆ, ನಿನ್ನ ನಾಂ ಹೊಡೆದೆನೇ, ಬಡಿದೆನೇ,
ಕೆಡುನುಡಿಯ ನುಡಿದೆನೇ? ಮಗನ ಮನ್ನಿಸು ತಾತ,
ರುಸ್ತುಮನ ಮಗ ನಾನು. ನಾ ನಿನ್ನ ಮಗನೆ”ಂದು

ಅಳಲಿ ಗೋಳಿಟ್ಟನಾಗ.—

ಕಲ್ಲೆದೆಯು ಕರಗಿದುದು. ಕಟ್ಟಿ ಹೋದುದು ಮಾತು.

೮೦೦

ಅವನನ್ನು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸುತ ರುಸ್ತುಮನು,
ಹರಿವ ರಕ್ತದೆ ನೆನೆದ ಕವಚವನು ಸಡಿಲಿಸುತ,
ಒತ್ತಾಯದಿಂ ನುಡಿದ “ಎಲೆ ಕಂದ, ಮರುಗದಿರು.
ಮಗನ ಮೇಲಣ ಮಮತೆ ನಿನ್ನೊಳಾಗುವುದೆನಗೆ.
ಆದರೇಂ ತಾಹಮಿನೆ ನಿನ್ನಂಥ ವೀರನನು

ಪಡೆದಿಲ್ಲ ಪಡೆದಿಲ್ಲವೆ”ಂದ.

ತಾಯ ನೆನೆಯುತ್ತಾಗ ಸೊಹ್ರಾಬ ಹೇಳಿದನು.
“ಸುಳ್ಳ ಕಳಿಸಿದಳವಳು. ಇಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿ ರುವೀತ
ನೀತನೇ ನಿನ್ನ ಸುತ. ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಯುವವ
ಸುಳ್ಳಾಡಿ ಬದುಕುವನೆ? ಸುಳ್ಳನೆಂದಿಗು ಹೇಳೆ.
ನನ್ನ ತಾಯ್ ತಾಹಮಿನೆ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಹಳು;
ನನ್ನೆದೆಯಮೇಲಿರುವ ಈ ಪದಕವನು ನೋಡು.
ಅಂಕಿತದ ಪದಕವಿದು ನಿನ್ನ ದಲ್ಲವೆ ನೋಡು.

೮೧೦

ಇನ್ನಾದರನ್ನನ್ನು ಮಗನೆಂದು ನೀ ಹೇಳು.

ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳೆ ಮಗನ. ಮಗನ ಮನ್ನಿಸು ತಾತ”

ಎಂದು ಕಣ್ಣಿರ್ದಿಡುತ್ತ ‘ಮಗನ ಮರೆ, ಮರೆತುಬಿಡು,

ಮರೆಯಮ್ಮ’, ಎನ್ನುತ್ತಿರಲು—

ಬರಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತೆ ಬಿಸುಸುಯ್ಯು ರುಸ್ತುಮನು

ಪದಕವನು ನೋಡಿದನು. ಕೆನ್ನೆಯೊಳು ಕೆಂಪಳಿದು,

ಕಂಗಳಲಿ ನೀರೊಗೆದು ಎದೆ ಬಡಿದು ನೆಲಕುರುಳಿ

“ಹಾ ಕಂದ! ಹಾ ರತ್ನ! ಗುಣನಿಧಿಯೆ! ಕುಲಮಣಿಯೆ!

ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಅಂಕಿತದ ಪದಕವಿದು ನನ್ನದೈ.

೮೨೦

ಎನ್ನೊಡಲ ತೊಡಿಗೆಯನು ನಾನೆ ಚಲ್ಲಾ ಡಿದೆನೆ?

ಮನಮಗ್ಗ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಹಿಸುಕಿ ನಾ ಹಿಂಡಿದೆನೆ?

ತಾಹಮನೆ ನೀನೇಕೆ ಮೋಸಮಾಡಲು ಬಗೆದೆ?

ಆವ ದ್ರೋಹವ ನಿಮಗೆ ನಾ ಬಗೆದೆ ತಾರ್ತರರೆ?

ಈ ವೀರ ಪುತ್ರನನು ಕೊಲಲು ಕಳುಹಿಸಬಹುದೆ?

ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವೆ ನಿಮಗೆ? ಕರುಳು ಕೊರೆಯದೆ ಹೇಳಿ.

ಹಾಲ ಹಸುಳೆಯನು ಎನ್ನಿಂದ ಕೊಲಿಸಿದಿರಿ.

ಈಗೇನು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಂಪದವು ಬಂದಿಹುದು?

“ತಾಯ ತೊಡೆಯನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಕಂದ, ಏತಕೆ ಬಂದೆ?

ಕಾಲನಂ ಕೂಡಲೈ ಕಳುಹಿದಳೆ ಆ ತಾಯಿ?

೮೨೦

ನಿನ್ನ ಮುಂದಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂದುಳಿದ ಪಾಪಿಗಳ

ನಂಬಿದೆಯೆ ಮಗುವೆ ನೀಂ? ರುಸ್ತುಮನ ಮಗನೆಂದು

ಒದರದೇತಕೆ ನಿಂದೆ? ಬಾಯ ಕಟ್ಟಿದಾರು?

ಮರವೆಯೇತಕೆ ಬಂತು? ತಾಯಿ ಪೃಥ್ವೀ ದೇವಿ,

ಇವನೆನ್ನ ಮಗನೆಂದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ?

ಸೂರ್ಯ, ನೀನರಿಯೆಯಾ? ನಿನ್ನಂತೆ ಉರಿವವನ

ಸಹಿಸದೆಯೆ ಕೊಲ್ಲಲೈ ನೀನು ಸೇರಿರುವೆಯೋ?

ಕಂದನಂ ಕೊಂದ ಎನ್ನೊಡಲ ಸುಡು, ಸುಡು ಬೇಗ.

“ಆಡಿಸಲು ನಾನಿಲ್ಲ. ಉಣಿಸುವಾಗಳು ಇಲ್ಲ.

ಓಡಿ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಿರೆ ಮುದ್ದಾಡಲಿರಲಿಲ್ಲ.

೮೪೦

ನನ್ನ ನೇತಕೆ “ತಂದೆ ತಂದೆ” ಯೆನ್ನುವೆ ಕಂದ?

ಶಿಶುವ ಕೊಲ್ಲಲು ಬಂದ ಹಂದೆಯಿಲ್ಲವೆ ನಾನು.

ಘಾತಕನು ಪಾತಕನು ನುಡಿಸಬೇಡೈಯೆನ್ನ.

ಮರೆಯಿಸೌ ಭೂಮಾತೆ, ಶರಣೆಂದು ಬೇಡುವೆನು.

ಹೊಳೆಯೆ, ನಿನ್ನಂ ಕೂಡಿ ಹರಿಯುವೆನಿಗೋ ಬಂದೆ.

ಬಂಡೆಗಳೆ ನೀವೆನ್ನ ಮಂಡೆಯನು ಒಡೆಯಿರೈ.

ಖಂಡವನು ಸುಗಿಯಿರೈ ಮೊಸಳೆಗಳೆ, ಮೀನುಗಳೆ,

ತರಿಯಿರೈ, ಅರಿಯಿರೈ. ಕೆಟ್ಟೆ ಹಾ! ಹಾ!”ಯೆಂದು

ಮೂರ್ಚ್ಛೆಯಿಂ ಮೈ ಮರೆದನು.

೪

ಚಿತ್ರದಲಿ ಬರೆದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಂತಿಹರು.

ಸಾಯುತಿಹ ಸುತನಾಗ ಏತನ ಸತ್ಕರಿಸಲೈ

೮೫೦

ತೋಳ್ಗಳನು ನೆಗಹುವನು. ಏಳಲಣಿಯಾಗುವನು.

ಅನಿತರೊಳು ವೇದನೆಯು ಅತಿಯಾಗುತುರುಳುವನು.

ಬೇಡ ಬೇಡೈಯೆಂದು ಜನರೆಲ್ಲ ಮರುಗಿದರು.

ಕಣ್ಣೀರ ಸುರಿಸಿದರು. ರುಸ್ತುಮನು ಎಚ್ಚತ್ತು,

“ಕಂದ, ಶ್ರಮಿಸುವೆಯೇಕೆ? ಮಣ್ಣು ಕೂಡಿಸಲೆಂದೆ

ಇಂದು ಬಂದಿಹೆ ನಾನು. ಎನ್ನ ಈಯೆದೆ ಕಲ್ಲು”

ಎಂದೆಯೆ ಬಡಿಯುತ್ತ ಹಾಯೆನ್ನುತ್ತಳಲುತಿರೆ,

ಗಳಗಳನೆ ಕಣ್ಣೀರ ಕಾಲುವೆಯ ಹರಿಸುತ್ತ

ಸೊಹ್ರಾಬನಿಂತೆಂದನು—

“ಮಿಂಚಿನಂದದಿ ಬಂದೆ. ಗಾಳಿಯಂದದಿ ನಡೆವೆ.

ತಂದೆ ದುಃಖಿಸಬೇಡ. ನಿನ್ನಳಲು ನನ್ನನ್ನು

೮೬೦

ಮಿತಿಮಾರಿ ನೋಯಿಪುದು. ನೀನೀಗ ಸುಮ್ಮನಿರೆ

ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದಾನು ಜೀವನನು ತ್ಯಜಿಸುವೆನು.
 ತಪ್ಪು ನಿನ್ನದು ಅಲ್ಲ. ಮತ್ತದಾರದು ಅಲ್ಲ.
 ದೈವವಿಂತಾಗಿಸಿತು. ಏನೊಂದು ಆಸೆಯೂ
 ನನಗಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯನು ಅರಸಿದೆನು. ವೀರನಂ
 ವೀರನಾಗರಸಿದೆನು. ಈಗಿನ್ನ ಸಂತೈಸು.

“ಅಳಲಬೇಡಳಬೇಡ. ನರೆಗೊದಲಜ್ಜ ನನು
 ನೋಡುವಾಶೆಯು ಇಲ್ಲ. ಆದರವನಿಗೆ ತಿಳಿಸು
 ‘ರುಸ್ತುಮನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿರಾಂತು
 ಕಾದಾಡಿ ಮಡಿದವನು ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗ’ನೆಂದು.
 ಇನ್ನು ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲ. ಷೆಯ್ಸಾನಮಂ ನೆನೆಯೆ.
 ಅಲ್ಲಿರುವ ಅರಮನೆಯ, ಆ ನಿನ್ನ ಬಿಡದಿಯನು,
 ಆ ಊರ ಹೊಳೆಯನ್ನು, ಫಲವಿಡಿದ ನೆಲವನ್ನು
 ಯಾವುದನು ನಾನೆನೆಯೆ. ಆದರೀ ರುಸ್ತುಮನ
 ಒಡಿತನನ ಪಡೆದಿರುವ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯೊಳೆನ್ನ
 ದೇಹವಿದು ಹುದುಗಿರಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ನನಗಾಗೊಂದು
 ಎತ್ತರದ ಗೋಪುರವ ತಂದೆ, ನೀ ಕಟ್ಟಿಸಿಡು.”

೮೨೦

(ಅನಿತರೊಳು ಕಣ್ಣೀರು ದಡಗುಟ್ಟಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿರೆ)

“ನಾನೊಬ್ಬಳನು ನೆನೆಯೆ. ಅವಳನೆಂದಿಗು ಮರೆಯೆ.
 ತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರನು ನೆನೆಯುವಳು.
 ನನ್ನ ಯುದ್ಧದ ಬಗೆಯನವಳು ತಿಳಿಯಲಿ ತಾತ.

೮೮೦

“ಕಡೆ ನುಡಿಯ ನುಡಿಯುವೆನು. ನನಗಾಗಿ ಯಾರನ್ನು
 ವಧಿಸಬೇಡೆತೆ ತಂದೆ, ತಾರ್ತರರು ಪಾರ್ಶಿಕರು
 ಎಲ್ಲರೊಂದಾಗಿರಲಿ. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವೆ ಅವರ
 ವೈರವನು ಮರೆಯಿಸಲಿ, ಪ್ರೇಮವನು ಬೆಳೆಯಿಸಲಿ.”

ಎಂದೊರಗಿ ನೋವಿನಿಂ ಹಾಕಾರ ಗುಟ್ಟುತ್ತಿರೆ
 ಮೈದಡವಿ ಕೈವಿಡಿದು, ಸೆರೆಬಿಗಿದು ನುಡಿ ಕಟ್ಟಿ,
 ತಳಮಳಿಸಿ ಗದ್ದದಿಸಿ ರುಸ್ತುಮನು ಹೇಳಿದನು.

“ನಡೆಯಿಸೆನು, ನೀಹೇಳ್ಳುದೆಲ್ಲವನು ನಡೆಯಿಸೆನು.

ಚಕ್ರದಿಂದೆನ್ನೆದೆಯನರಿಯಬೇಡಿದು ಸಾಕು.

೮೯೦

ಸೋತಿಹೆನು, ಸೊರಗಿಹೆನು, ಸುಣ್ಣವಾಗಿರುವೆನ್ನೆ.

ನನಗೇಕೆ ಯುದ್ಧವಿದು? ನನಗೇಕೆ ವಿಜಯವಿದು?

ನಾನಿಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದು ನೀ ನುಡವ ನುಡಿಯನ್ನು

ನಾನೆ ನುಡಿದಿರಬಾರದಾಗಿತ್ತೆ? ಅಯ್ಯೊ ಹಾ!

ನನ್ನ ಘಾತಕತನವೆ! ನನ್ನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವೇ!

ಅಯ್ಯೊ ಹಾ, ಹಾ” ಯೆನ್ನುತಿರಲು—

ಕೋಡಿಯಂದದಿ ರಕ್ತ ಸೂಸಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಬಳಲಿದನು ಸೊಹ್ರಾಬ. ತೊಳಲಿದನು, ಹೊರಳಿದನು.

ಅಳಲಿದನು, ಚೀರಿದನು. ಹಾರಿ ಹಮ್ಮೆತ್ತಿಸಿದನು.

ಹಾ ತಾಯಿ, ಹಾ ತಂದೆ, ಎಂದೊದರಿ ಮರುಗಿದನು.

ಆಗ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದು ಜನದ ಕಣ್ ಮಸಕಾಯ್ತು.

೯೦೦

ಸೊಹ್ರಾಬನೊಮ್ಮೆಯೇ ಮೇಲೆದ್ದು ತಂದೆಯನು

ಮತ್ತೆ ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿದನು; ಮೇಣ್ ನೆಲದೊಳುರುಳಿದನು.

ಕರಣಗಳು ಬಳಲಿದುವು. ಜೀವದಾಸೆಯು ಹೋಯ್ತು.

ಜೀವವೂ ತೊಳಲಿದುದು; ಜೀವನವು ನಾಕಾಯ್ತು.

ಕಂದ ಹಾ!ಯೆಂದೆನುತ ತಂದೆ ಭೂಮಿಯೊಳುರುಳೆ

ಕಂದ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿದನು; ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿದನು ಕಂದ.

ಕೆಚ್ಚೆದೆಯು ಕಸ್ಪಾಯ್ತು. ಕೆಂಬಿಸಿಲು ತಾ ಹೋಯ್ತು.

ಪಶ್ಚಿಮಕೆ ನೆರೆ ಸಾಗಿ ಸೂರ್ಯ ಕಣ್ಮರೆಯಾದ.

ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹಾರಾಡಿ ಗೂಡಕೂಡಿದುವಾಗ.

ಮರುಗುತ್ತ ಕೊರಗುತ್ತ ದಳವೆರಡು ಸಾಗಿದುವು.

೯೧೦

ತಣ್ಣನೆಯ ಮಳಲಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ತಣ್ಣಗೆ ಬೀಸೆ,

ಮೇಲಿನಿಂ ತಣ್ಣನೆಯ ತುಂತುರುದುರುತ್ತಿರಲು,

ಆಗಸವು ಭೂಮಿಯೂ ದೆಸೆಗಳೂ ಎಲ್ಲವೂ

ತಣ್ಣೆ ಗಾದುವು ಆಗ. ತಾರೆಗಳು ಮಿನುಗಿದುವು.

ಚಂದಿರನು ಹುಟ್ಟಿದನು, ದಿಕ್ಕುಗಳು ಬೆಳಗಿದುವು.
 ಹರಿದುಹೋದುದು ಹೊಳೆಯು. ಹರಿದುಹೋದುದು ಕಾಲ.
 ಕಾಲದೊಡನೇ ಜಗಂ ನಿಯಮನುಂ ಮಾರದೆಯೆ
 ಮುಂಬರಿದು ನಡೆದುದಂದು

* * * *

ಸಾವಿರದೆ ಸಾವಿರದೆ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಿಹುವು.
 ತಪ್ಪದೆಯೆ ಆ ಹೊಳೆಗೆ ವರುಷವೂ ನೆರೆಬಂದು
 ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತಿಹುದು. ಆಗಿದ್ದ ಆ ಮಳಲು
 ಈಗಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಆದರೇನಾ ದಿನದೆ
 ಅದರಲ್ಲಿ ರಕ್ತದಿಂ ಬರೆದಿರುವ ಅಕ್ಷರವು
 ಈಗಲೂ ಅಳಿಸಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆಯಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
 ಬದುಕಯ್ಯ ಬಹುಕಾಲ ಬಾಲಕನೆ, ಈ ನಿನ್ನ
 ಹೆಸರು ಬಹುಕಾಲವಿರಲಿ.

ಕಾವ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಚಿತ್ರಗಳು :

				ರೂ. ಅ.
ಆರು ಹಂಸಗಳು—ಗ್ರಿಮ್ ಸೋದರರು	....	....	೦	೮
ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು—ಎಸ್. ಜಿ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ	.....	....	೨	೪
ಇಂದ್ರವಜ್ರ—ಡಿ. ವಿ. ಜಿ.	.....	....	೦	೧೪
ಈಸೋಪನ ನೀತಿ ಕಥೆಗಳು (ಸಚಿತ್ರ)—ಆನಂದ		.....	೨	೮
ಗೋರ—ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ್	....	....	ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ	
ಗೌರಿಯ ಮದುವೆ (ಕಿರುಕಾದಂಬರಿ)—ಸಿ. ಕೃಷ್ಣ		....	೧	೪
ಚಂದ್ರನನ್ನು ತಂದರು—ಗ್ರಿಮ್ ಸೋದರರು	....	....	೦	೮
ದೇಶವೇ ಅವರ ತಾಯಿ—ಹೊಯಿಸಳ	....	....	೧	೪
ಧ್ವಜರಕ್ಷಣೆ—ಪು. ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್	.....	....	೧	೪
ನನ್ನ ಅಪ್ಪರೆ ಮತ್ತು ಮುಗುದೆಯರ ಪತ್ರಗಳು—ಸಿ. ಕೃಷ್ಣ		....	೨	೪
ನಿರಾಶ್ರಿತೆ—ಎಚ್. ವಿ. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ	....	....	೧	೧೨
ನೀತಿ ಚಿಂತಾಮಣಿ : ಭಾಗ ೧—ಎಂ. ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ		.....	೦	೧೪
ನೀತಿ ಚಿಂತಾಮಣಿ : ಭಾಗ ೨—	,,	....	೦	೧೦
ನೀತಿ ಚಿಂತಾಮಣಿ : ಭಾಗ ೩—	,,	....	೦	೧೪
ನೀತಿ ಚಿಂತಾಮಣಿ : ಭಾಗಗಳು ೧, ೨, ೩ (ಬಿಳಿಯ ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿ)			೩	೨
ನೌಕಾಘಾತ—ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ್	.....	.....	೧	೪
ಪಠಾಕ್ಷಿ—ಹೊಯಿಸಳ	....	....	೧	೪
ಪುಟ್ಟರಸು—ಹೊಯಿಸಳ	.....	.....	೧	೦
ಪೋರಿ—ಹೊಯಿಸಳ	....	....	೦	೮
ಪ್ರೇಮಪ್ರಕರಣ—ಶಂಕರ	....	....	೧	೮
ಬೆಕ್ಕೋಜಿ—ಡಿ. ವಿ. ಜಿ.	.....	....	೦	೮
ಬೆಸ್ತರ ಕರಿಯ—ಗೋರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಐಯಂಗಾರ್		....	೨	೪
ಭೂಗರ್ಭಯಾತ್ರೆ—ಅನು : ಎಂ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ		....	೧	೧೨

ಮನೆ-ಜಗತ್ತು—ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ್	....	....	೧	೮
ಮರುಮದುವೆ—ಎಚ್. ವಿ. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ	....	....	೧	೪
ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಗಳು—ಕುವೆಂಪು	....	....	೧	೧೨
ಮಾಡಿದ್ದು ಕ್ಷೋಣ ಮಹಾರಾಯ(ಕಾದಂಬರಿ)—ಎಂ. ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ	....	....	೩	೦
ಮೂಲಾನಕ್ಷತ್ರ.....ಶೇಷನಾರಾಯಣ	—	....	೧	೪
ರಥಸಪ್ತಮಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಚಿತ್ರಗಳು—ಪು. ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್			೧	೪
ರಾಮಾಚಾರಿಯ ನೆನಪು—ಪು. ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್		....	೧	೪
ವಿನೋದಿನಿ—ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ್	..	....	೧	೮
ಶಿವರಾತ್ರಿ.....ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಐಯಂಗಾರ್		....	೨	೪
ಶ್ರೀಪತಿಯ ಕಥೆಗಳು—ಶ್ರೀಪತಿ	.....	....	೨	೪
ಸುನುತಿ ಮವನಕುಮಾರರ ಚರಿತ್ರೆ—ಎಂ. ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ		....	೩	೪
ಹವಳದ ದ್ವೀಪ—ಅನು: ಎ. ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್		....	೧	೪
ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆ—ಹೊಯಿಸಳ	.....	....	೧	೪

ನಾಟಕಗಳು :

ಆಹಲ್ಯೆ (ಗೀತನಾಟಕ)—ಪು. ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್	.....	....	೨	೪
ಆಷಾಢಭೂತಿ—ಎ. ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್	....	....	೧	೦
ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನ (ಗೀತರೂಪಕ)—ಪು. ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್			೧	೦
ನನ್ನ ಗೋಪಾಲ (ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕ)—ಕುವೆಂಪು		....	೦	೮
ಬಿರುಗಾಳಿ—ಕುವೆಂಪು	....	....	೧	೮
ಮೂರು ನಾಟಕಗಳು—ಕುವೆಂಪು	....	....	೧	೧೨
ಯಮನ ಸೋಲು; ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ—ಕುವೆಂಪು		....	೧	೦
ರಾಕ್ಷಸನ ಮುದ್ರಿಕೆ—ತಿ. ನಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ — (ಪ್ರತಿಗಳು ಮುಗಿದಿವೆ)				
ವಿಕಟಕವಿ ವಿಜಯ (ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಹಸನ)— ಪು. ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್	....	....	೨	೪
ಶಬರಿ—ಪು. ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್	....	....	೦	೮
ತೂದ್ರತಪಸ್ವಿ ಮತ್ತು ಬಲಿದಾನ—ಕುವೆಂಪು	....	....	೧	೪

ಕಾವ್ಯಾಲಯ * ಪ್ರಕಾಶಕರು * ವೈಸೂರು

ಕಾವ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಅನ್ತಃಪುರಗೀತೆ—ಡಿ. ವಿ. ಜಿ.	....	೩	೮	೦
ಇರುವಂತಿಗೆ—ಕೆ. ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ	....	೧	೪	೦
ಉಮರನ ಒಸಗೆ—ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.	....	೧	೧೨	೦
ಉಯ್ಯಾಲೆ—ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ	....	೧	೧೨	೦
ಐರಾವತ—ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ	....	೧	೪	೦
ಕಟ್ಟುವೆವು ನಾವು—ಎಂ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ	....	೧	೪	೦
ಕಥನ ಕವನಗಳು—ಕುವೆಂಪು	....	೧	೮	೦
ಕನ್ನಡ ಋತುಸಂಹಾರ—ಎಸ್.ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟ	....	೦	೧೨	೦
ಕನ್ನಡ ಮೇಘ ಸಂದೇಶ—ಕುಕ್ಕೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿ	....	೦	೧೦	೦
ಗದಾಯುದ್ಧ ಸಂಗ್ರಹಂ (ರನ್ನ)—ಸಂ: ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀ.	....	೩	೪	೦
ಚಟಾಕಿ (ಮಕ್ಕಳ ಪದ್ಯಗಳು)—ಎಲ್. ಗುಂಡಪ್ಪ	....	೦	೮	೦
ಚಂದುಮಾಮ (ಮಕ್ಕಳ ಪದ್ಯಗಳು)—ಹೊಯಿಸಕ	....	೦	೮	೦
ಜೀನಾಗುವಾ ! (ಪ್ರೇಮಗೀತಗಳು)—ಕುವೆಂಪು	....	೧	೪	೦
ದೀಪದಮಲ್ಲಿ—ಕೆ. ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ	....	೧	೧೨	೦
ಮಲೆದೇಗುಲ—ಪು.ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್	....	೧	೦	೦
ಮಹಾ ಚುನಾವಣೆ—ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.	....	೦	೪	೦
ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ—ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.	....	೨	೪	೦
ಜನಂತ ಕುಸುಮಾಂಜಲಿ—ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.	....	೦	೧೨	೦
ಶಾರದಯಾಮಿನಿ—ಪು. ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್	....	೧	೦	೦
ಶ್ರೀ ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧಂ—ಮುದ್ದಣ	....	೩	೪	೦
ಶ್ರೀರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ ಸಂಗ್ರಹಂ—	....	ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ		
ಷೋಡಶಿ (ಪ್ರೇಮಗೀತಗಳು)	....	೧	೮	೦
ಸಿದ್ಧ ರಾಮಚರಿತೆಯ ಸಂಗ್ರಹ (ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಟಿಪ್ಪಣಿ ಸಹಿತ)				
—ಸಂ. : ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್	....	೨	೦	೦
ಸಿರಿಬಾಯಿನುಡಿ—ಪು. ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್	....	೦	೮	೦
ಯೂವಾದಿಗಿತ್ತಿ—ರಾಘವ	....	೦	೪	೦

ಕಾವ್ಯಾಲಯ   ::   ಪ್ರಕಾಶಕರು   ::   ಮೈಸೂರು